

Malachias

nrm. **Q**uid nō de vno creauit nos? Quare ergo despicit vnusquisq; vestrū fratrem suum violans pactū patrū nostrorū? **T**ransgressus est iuda et abominatio facta est in isrl et in hierusalem: qz cōtaminauit iudas sanctificatōez domi quam dilexit: et habuit filiā dei alieni. **D**ispdet dñs virū qui fecerit hoc: in grām et discipulū de tabernaculo iacob: et offerentē munus dño exercituum. **E**t hoc rursum fecistis. **Q**ueriebatis lachrymis altare domi fletu et mugitu: ita vt nō respiciā vltra ad sacrificiū nec accipiam placabile qd de manu v̄ra. **E**t dixistis. **Q**uā ob causā? **Q**uia dñs testificatus est inter te et vxorē pubtatis tue. quāz tu desperasti. **E**t hec particeps tua et vxor: fedelis tui. **N**onne vnus fecit: et residuū spūs ei? est: **E**t qd vnus querit nisi semen dei? **C**ustodite ergo spūm v̄rū: et vxorē adolecētie tue noli despiciere. **C**ū odio habueris eam dimitte dicit dñs deus isrl. **O**periet aut iniquitas vestimentū eius dicit dñs exercituum. **C**ustodite spūm vestrū: et nolite despiciere. **L**aborare fecistis dñm in s̄monibus vestrīs. **E**t dixistis. **I**n quo euz fecimus laborare? **I**n eo qd dicitis. **O**mnis qui facit malum bonus est in cōspectu dñi: et tales ei placēt. **A**ut certe: vbi est deus iudiciū. **III**

Ecce ego mittam angelū meū et p̄parabit viam añ faciem meā. **E**t statim veniet ad templū suū domiator: quez vos queritis: et angelus testamenti quē vos vultis. **E**cce venit dicit dñs exercituum. **E**t q̄s poterit cogitare diē aduētus eius? **E**t q̄s stabit ad videndū eum? **I**pe eñ q̄si ignis cōflans: et quasi herba fullonū. **E**t sedebit cōflans: et emūdans argētū: et purgabit filios leui. **E**t colabit eos quasi aurū: et quasi argentum et erunt dño offerētes sacrificia i iusticia. **E**t placebit dño sacrificiū iuda et hierb̄ sic diēs seculi: et sicut anni antiqui. **E**t accedam ad vos in iudicio: et ero testis velox maleficis et adulteris et piuris: et q̄ calūniānt mercedem mercennarij et humiliāt viduas et pupillos: et opprimūt pegrinū nec timuerūt me. diē domini exercituum. **E**go eñ dñs et non mutor: et vos filij iacob nō estis cōsumpti. **A** dieb̄ eñ patrū vestrōrū recessistis a legitimis meis: et nō custodistis. **R**euertimini ad me et reuertar ad vos: dicit dñs exercituum. **E**t dixistis: in q̄ reuertemur. **S**i afriget hō deū: qz vos p̄figitis me. **E**t dixistis. **I**n q̄ p̄figim̄ te? **I**n decimis et in p̄mitijs. **E**t in penuria vos maledicti estis: ame vos cōfigitis gēs tota. **I**nferte oēm decimā in horreū meū: et sit cibus i domo mea: et p̄bate me sup hoc dicit dñs. **S**i nō aperuerō vob̄ cataractas celi: et effunderō vob̄ bñdij/

ctionē vsq; ad abūdantiā. **E**t increpabo p̄ vobis deuorantē: et non corrūpet fructū t̄re v̄re necerit steril̄ vinea in agro dicit dñs exercituum. **E**t beatos vos dicent oēs gētes. **E**ritis eñ vos terra desiderabil̄ dicit dñs exercituum. **I**nualuerunt sup me v̄ba v̄stra diē domini. **E**t dixistis. **Q**uid locuti sum? p̄trate: **D**ixistis. **Q**uā est q̄ fuit deo. **E**t quod emolimentū: qz custodiūm̄ p̄cepta ei? et quā bulauimus tristes corāz dño exercituum. **E**rgo nunc beatos dicim̄ arrogātes. **S**iquidez edificati sunt facientes impietates: et temptauerunt deū et salui facti sunt. **T**ūc locuti sunt timentes deum: vnusquisq; cum pximo suo. **E**t attēdit dñs et audiuit et scriptus est liber monimēti corā eo timentibus dñm et cogitātibus nomen eius. **E**t erunt mihi ait dñs exercituum in diē qua ego facio in peculium: et parcam eis sicut parciat v̄r filio suo f̄uienti sibi. **E**t p̄uertim̄ et videbitis qd sit inter iustū et impiū: et inter f̄uientem deo et non seruientem ei. **III**

Ecce eñ diēs veniet succensa q̄si caninus: et erūt omēs supbi: et omnes facientes impietate stipula. **E**t inflamabit eos diēs veniens dicit dñs exercituum: q̄ non derelinquet eis radicē et germen. **E**t oriatur vob̄ timētibus nomen meū sol iusticie et fanitas i pennis eius. **E**t egrediem̄ et salietis sicut vitulus de armento: et calcabit̄ impios cum fuerint cinis sub planta pedū vestrōrū: i diē qua ego facio dicit dñs exercituum. **M**emento legis moysi serui mei: quam mandauit ei in oreb̄ ad oēm isrl: p̄cepta et iudicia. **E**cce ego mittam vob̄ heliā p̄phetam añq; veniat diēs domi magnus et horribil̄. **E**t conuertet cor patrū ad filios: et cor filiorū ad p̄res eorū: ne forte veniam et p̄cutiam terrā anathemate.

Expl̄cit Malachias p̄p̄ha.
Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in libros Machabeorum.

Machabeorum libri duo p̄notant p̄lia inter hebreorū duces gentemq; p̄sarū pugniā q̄s sabbatorū: et nobiles machabei ducis triumphos ex cuius nomine et libri iudē sunt nuncupati. **H**ec q̄s historia continet etiā inelyta illa gesta machabeorū fratrum: q̄ sub antiocho rege p̄ sacris legibus dira tormenta p̄pelli sunt. **Q**uos m̄ pia dum diuersis supplicijs vrgerent: non solū nō fleuit sed et gaudens hortabat̄ ad glām passionis.

Item alius prologus.

Machabeorum libri licet non habeatur in canone hebreorum tamen ab ecclesia inter diuinorum voluminum annotantur historias. Prenotant autem plura inter hebreorum duces. gentesque psarum pugnam quae sabbatorum et nobiles machabei triumphos. sedus quoque amicitiarum cum romanorum ducibus atque legationum. Machabei septem fratres ab una matre machabea nosegenti custodientes legem patris traditionem. non manducantes carnem porcinam. ob hoc ab antiocho rege seuisimo in antiochia martyrii gloria coronati sunt cum matre sua atque sepulti cum magna veneratone ibi quiescunt.

Explicit prologus. Incipit liber primus Machabeorum. Capitulum I

Factum

est postquam percussit alexander philippi macedo quem per regem in grecia: egressus de terra cethi: darium regem psarum et medorum constituit plura milia: et obtinuit omnem munitiões et interfecit reges terre. Et pertransiit usque ad fines terre: et accepit spolia multitudinis gentium: et siluit terra in conspectu eius. Et congregauit virtutem et exercitum fortissimum: et exaltatum est et eleuatum cor eius: et obtinuit regiones gentium et tyrannos: et facti sunt illi in tributum. Et post hec decidit in lectum et cogitauit quomodo moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erant nutriti a iuuentute sua et diuisit illi regnum suum cum adhuc viueret. Et regit alexander annis duodecim: et mortuus est. Et obtinuerunt pueri eius regnum unusquisque in loco suo: et imposuerunt omnes sibi diademata post mortem eius: et filii eorum post eos annis multis: et multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati. antiochus illustris filius antiochi regis qui fuerat rome obses: et regit in anno centesimo tricesimo septimo regni grecorum. In diebus illis extiterunt ex israel filii iniqui et suaserunt multis dicentes. Eam et disponam testamentum cum gentibus que circa nos sunt. quia ex quo recessimus ab eis. inuenerunt nos multa mala. Et bonus visus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliquid de populo: et abierunt ad regem et dedit illi potestatem. ut faceret iusticiam gentium. Et edificauerunt gymnasium in hierosolymis secundum leges nationum: et fecerunt sibi preputia: et recesserunt a testamento sancto: et iuncti sunt nationibus et venundati sunt ut facerent malum. Et paratum est regnum in conspectu antiochi: et cepit regere

in terra egypti ut regnaret super duo regna. Et intrauit in egyptum in multitudine graui: in curribus et elephantis et equitibus et copiosa nauium multitudine. Et constituit bellum aduersus ptolomeum regem egypti: et uerit est ptolomeus a facie eius et fugit. et ceciderunt vulnerati multi. Et comprehendit ciuitates munitas in terra egypti: et accepit spolia terre egypti. Et uertit antiochus postquam percussit egyptum in centesimo et quadragesimo et tertio anno: et ascendit ad iherusalem et ascendit hierosolymam in multitudine graui. Et intrauit in sanctificationem cum superbia: et accepit altare aureum: et candelabrum luminis et uniuersa uasa eius: et mensam propositionis et libatoria et phialas: et mortuola aurea et uelum et coronas et ornamentum aureum quod in facie templi erat: et contumuit omnia. Et accepit argentum et aurum et uasa concupiscibilia: et accepit thesauros occultos quos inuenit: et sublatis omnibus abiit in terram suam. Et fecit eadem hominibus: et locutus est in superbia magna. Et factus est plangens magnus in israel: et in omni loco eorum. Et ingemuerunt principes et seniores. et iuuenes et uirgines infirmati sunt et speciositas mulierum immutata est. Omnis maritus sumpsit lamentum: et que sedebant in thoro maritali lugebant. Et commota est terra super habitantes in ea: et uniuersa domus iacob induit confusionem. Et post duos annos dierum misit rex principem tributorum in ciuitates iuda: et uenit hierusalem cum turba magna. Et locutus est ad eos uerba pacifica in dolo: et crediderunt ei. Et irruit super ciuitatem repente: et percussit eam plaga magna: et perdidit populum multum ex israel. Et accepit spolia ciuitatis: et succendit eam igni. Et destruxit domos eius et muros eius in circuitu: et captiuas duxerunt mulieres et natos: et pecora possederunt. Et edificauerunt ciuitatem. Dauid muro magno et firmo et turribus firmis: et facta est illi in arcem. Et posuerunt illic gentem peccatricem uiros iniquos: et qualuerunt in ea. Et posuerunt arma et escas et congregauerunt spolia hierusalem et reposuerunt illic: et facti sunt in laqueum magnum. Et factum est hoc ad insidias sanctificationi et in diabolium malum israel. Et effuderunt sanguinem innocentem per circuitum sanctificationis: et contamiuerunt sanctificationem. Et fugerunt habitatores hierusalem propter eos: et facta est habitatio exterorum: et facta est externa semini suo: et nati eius reliquerunt eam. Sanctificatio eius desolata est sicut solitudo. dies festi eius conuersi sunt in luctum: sabbata eius in obprobrium honores eius in nihilum. Secundum gloriam eius multiplicata est ignominia eius: et sblimitas

Machabeorum

eius conuersa est in luctus. Et scripsit rex anthiochus omni regno suo: vt esset omnis populus vnus. Et reliquerunt vnusquisq; legem suam: et p'senserunt omnes gentes s'm xbum regl anthiochi. Et multi ex isrl' cōsenserūt ei: et sacrificauerunt idol: et coinquauerunt sabbatū. Et misit rex anthiochus libros p manus nūciorū in hierl'm et in oēs ciuitates iude vt seqrent leges gentiū terre et phiberēt holocau/ sta et sacrificia et placatōes fieri in templo dei et phiberēt celebrari sabbatū et dies solēnes. Et iussit coinquinari sancta et factū plm isrl'. Et iussit edificari aras et templa et idola: et imolari carnes suillas et pecora cōmūia: et relinqre filios suos incircumcisos et coinquari animas eorū in oib' immūdicis et abominatiōnibus: ita vt obliuiscerent legē et immutarent omnes iustificatōes dei. Et q̄cūq; nō fecissent s'm xbum regl anthiochi morerēt. Scdm oia vba hec respicit omni regno suo: et p'posuit pncipes p'lo q̄ hec fieri cogeret. Et iusserunt ciuitatib' iude sacrificare. Et cōgregati sūt mlti de p'lo ad eos q̄ dereliquerāt legem dñi: et fecerunt mala sup terrā: et effugauerunt plm isrl' in abditis et absconditis fugitiuoz locis. Die q̄ntadecima mensis casleu. q̄nto et q̄dragesimo et cētesimo anno. edificauit rex anthiochus abominādū idolū desolatōis sup altare dei: et p' vnūas ciuitates iude in circūitu edificauerūt aras: et an ianuas domoz et in plateis incēdebāt thura et sacrificabāt. Et libros legis dei cōbuserūt igni scindētes eos: et apud quēcūq; inueniebant libri testamenti dñi: et q̄cūq; obseruabat legem domi: s'm edictum regis trucidabāt eū. In v̄tute sua faciebant hec p'lo isrl': qui inueniebant in omni mense in ciuitatibus. Et q̄nta et vicesima die mēsis sacrificabāt sup aram q̄ erat p'tra altare: et mulieres q̄ circūcidebant filios suos trucidabant s'm iussum regis anthiochi. Et suspendebāt pueros a ceruicib' p' vnūas domos eorū et eos q̄ circūciderant illos trucidabant. Et multi de p'lo isrl' diffinierunt apud se. vt nō manducaret immūda et elegerūt magi mori q̄ cibis coinquari immūdis: et noluerūt infringere legē dei sanctā: et trucidati sunt. Et facta est ira mag' sup plm isrl' valde.

In diebus ill' surrexit matathias filius iohannis filij symeonis sacerdos ex filiis ioarim ab hierl'm et cōsedit in modin. Et habebat filios q̄nq;: iohannan q̄ cognominabatur gaddis: et simonē q̄ cognominabatur thasi: et iudā q̄ vocabatur machabeus et eleazarū q̄ cognominabatur abaron et ionathā q̄ cognominabatur apbus. Ibi viderunt mala que fiebant in p'lo iuda et in hierl'm. Et dixit ma-

thias. **V**e mihi. **U**t quid natus sum videre contritionem populi mei et contritionē ciuitatis sancte: et sedere illic cum daf in manibus inimicorū? Sancta in manu extraneorū facta sunt. tēplū eius sicut hō ignobil'. **V**asa gl'e eius captiua abducta sunt trucidati sūt senes eius in plateis: et iuuenes ei' ceciderūt in gladio inimicorū. **Q**ue gēs nō hereditauit regnum eius: et nō obtinuit spolia ei'. **D**is cōpositio ei' ablata est. **Q**ue erat libera facta ē ancilla. **E**t ecce sancta nra et pulchritudo nostra et claritas nra desolata est: et coinquauerūt eā gentes. **Q**uo g' nob' adhuc viuere? **E**t scidit vestimenta sua matathias et filij eius et operuerūt se cilicijs: et plāxerūt valde. **E**t venerunt illuc q̄ missi erāt a rege anthiocho: vt cogeret eos q̄ p'fugerāt in ciuitatē modin: imolare et accēdere thura: et a lege dei discedere. **E**t multi de p'lo isrl' p'sentiētes accesserunt ad eos: s'm matathias et filij ei' p'stant' steterūt. **E**t rudentes q̄ missi erāt ab antiocho dixerūt matathie. **P**rinceps et clarissim' et magn'es in hac ciuitate: et ornatus filijs et fratrib'. **E**t ego accedepoz et fac iussuz regis sic ferēt oēs gentes et viri iuda et q̄ remāserūt in hierl'm: et eris tu et filij tui in amicos regi: et amplificatus auro et argento et muneribus mltis. **E**t respōdit matathias: et dixit mag' voce. **E**t si oēs gētes regi antiocho obediūt vt discedāt vni' q̄sq; a fuitute legis patrū suoz et consentiāt mādati ei'. ego et filij mei et fratres mei obediēti' legi patrū nroz. **P**ropiti' sit nob' de' nō est nob' vtile relinqre legē et iusticias dei. **N**on audiem' vba regl antiochi: nec sacrificabimus trāsgrediētes legis nre mandata: vt eam' altera via. **E**t vt cessauit loq' vba hec: accessit q̄dā iude' in oim ocul' sacrificare idol' sup aram in ciuitate modin s'm iussum regis. **E**t vidit matathias: et doluit: et tremuerūt renes ei'. **E**t accēsus est furor ei' s'm iudiciuz legi et isrl'ies trucidauit eū sup areā. **S**z et vix quez rex antiochus miserat q̄ cogebat imolare. occidit in ipso tpe et arā destruxit: et zelat' est legē sicut fecit phinces zambri filio saloni. **E**t exclamauit matathias voce mag' in ciuitate dicēs. **D**is q̄ zelū habet legis statuēs testamentū exeat post me. **E**t fugit ipse et filij ei' in mōtes: et reliq'rūt q̄cūq; habebāt in ciuitate. **T**ūc descēderūt mlti q̄rētes iudiciū et iusticiā in destrū: et sederūt ibi ipsi et filij eius et mulieres eorū et pecora eorū: qui inundauerūt sup eos mala. **E**t renūciatū est viri' regis et exercitui q̄ erant in hierl'm ciuitate dauid. quoniam discessissent viri quidam qui dissipauerunt mandatum regis in loca occulta in destrō: et abissent post illos multi. **E**t statim prexerūt

ad eos: et constituerunt aduersus eum plura in die sabbatorum. Et dixerunt ad eos. Resistitis et nunc adhuc? Exite et facite secundum verbum domini regis Antiochi: et uiuetis. Et dixerunt. Non exhibimus, neque faciemus verbum regis ut polluamus diem sabbatorum. Et percutauerunt aduersus eos plura. Et non responderunt eis, nec lapides miserunt in eos: nec opilauerunt loca occulta, dicentes. **M**oriamur omnes in simplicitate nostra: et testes erunt super nos celum et terram quod iniuste perditis nos. Et intulerunt illis bellum sabbatis: et mortui sunt ipsi et uxores eorum et filii eorum et pecora eorum usque ad mille animas hominum. Et cognouit mathathias et amici eius: et luctum habuerunt super eos valde. Et dixit vir proximo suo. Si omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerunt et non pugnauerimus aduersus gentes peruenimus nostris et iustificatiouibus nostris, citius dispenderet nos a terra. Et cogitauerunt in die illa dicentes. **O**mnis homo quicumque venerit ad nos in bello die sabbatorum, pugnemus aduersus eum: et non moriemur omnes sicut mortui sunt fratres nostri in occultis. **T**unc congregata est ad eos synagoga iudeorum fortis viribus ex israel: omnis voluntarius in lege: et omnes qui fugebant a malis additi sunt ad eos: et facti sunt illis ad firmamentum. **E**t collegerunt exercitum: et percusserunt peccatores in ira sua: et viros iniquos in indignatione sua et ceteri fugerunt ad nationes, ut euaderent. **E**t circumiuit mathathias et amici eius et destruxerunt aras: et circumciderunt pueros incircumcisos quantum quot inuenerunt in finibus israel in fortitudine. **E**t persecuti sunt filios supbiae: et prosperatum est opus in manibus eorum. **E**t obtinerunt legem de manibus gentium et de manibus regum: et non dederunt cornu peccatori. **E**t appropinquerunt dies Mathathie moriendi et dixit filiis suis. **N**unc confortata est supbia et castigatio et tempus eiusionis: et ira indignationis. **N**unc ergo filii emulatores estote legis: et date animas vestras pro testamento patrum: et memoretur operum patrum quae fecerunt in generatibus suis et accipietis gloriam magnam et nomen eternum. **A**braam nonne in temptatione inuenit est fidelis: et reputatum est ei ad iustitiam? **J**oseph in tempore angustiae suae custodiuit mandatum et factus est dominus egypti. **P**hineas pater noster zelando zelum dei accepit testamentum sacerdotum eternum. **J**esus dum impleuit verbum factus est dux israel. **C**aleph dum testificatus in ecclesia accepit hereditatem. **D**avid in sua misericordia persecutus est sedem regni in secula. **H**elias dum zelat zelum legis, receptus est in celum. **A**nantas et azarias et misael credentes liberati sunt de flamma. **D**aniel in sua simplicitate liberatus est de ore leonum. **E**t ita cogitate pro generatibus et generatibus: quia omnes qui sperant in eum non infirmant.

Et a vobis viri peccatores ne timueritis: quia gloria eius fieri et dominus est. **H**odie extollit et cras non inueniet quia confusus est in terra sua: et cogitatio eius perijt. **V**os ergo filii confortamini et viriliter agite in lege: quia cum feceritis quae vobis precepta sunt in lege a domino deo vestro: ipsa gloriosi eritis. **E**t ecce sumo fratrem vestrum scio quod virus filius est. **I**psam audite spiritus: et ipse erit vobis pater. **E**t iudas machabeus fortis viribus a iuuetute sua sit vobis princeps militie: et ipse aget bellum populi. **E**t adducetis ad vos omnes factores legis: et vindicatis vindictam populi vestri. **R**etribuite retributionem gentibus: et intredite in preceptum legis. **E**t benedixit eos et apposuit est ad preses suos. **E**t defunctus est anno centesimo quadragesimo sexto: et sepultus est a filiis suis in sepulchro patrum suorum in modin: et planxerunt eum omnes israel plactu magno. **III**

Et surrexit iudas qui vocabatur machabeus filius eius pro eo: et adiuuabant eum omnes fratres eius et vniuersi qui se coniungerant patri eius: et pliantur plura israel cum leticia: et dilatauit gloriam populo suo. et induit se loricas sicut gigas et succinxit se arma bellica sua in plijs. et protegebatur castra gladio suo. **S**imiliter factus est leoni in opibus suis: et sicut catulus leonis rugiens in venatione. **E**t persecutus est iniquos persecutores eos et qui conturbabant populum suum: eos succedit flammis: et repulsi sunt inimici eius pro timore eius. **E**t omnes operarii iniquitatis conturbati sunt: et directa est salus in manu eius. **E**t exacerbabat reges multos: et letificabat iacob in opibus suis: et in seculo memoria eius in benedictione. **E**t pambulabat ciuitates iuda et perdidit impios ex eis: et auertit iram ab israel. **E**t nominatus est usque ad nouissimum terre et congregauit peuntes. **E**t congregauit appolloni gentes: et a samaria iurtem multam et magnam ad bellandum contra israel. **E**t cognouit iudas et exijt obuiam illi: et percussit et occidit illum et ceciderunt vulnerati multi et reliqui fugerunt et accepit spolia eorum. **E**t gladium appollonij abstulit iudas et erat pugnas in eo omnibus diebus. **E**t audiuit seron princeps exercitus syrie quod congregauit iudas congregationem fidelium et ecclesiam in seculo. **E**t ait. **F**aciam mihi nomen et glorificabor in regno: et debellabo iudam et eos qui cum ipso sunt qui spernebant verbum regis. **E**t preparauit se: et ascenderunt cum eo castra impiorum fortes auxiliarii ut facerent vindictam in filios israel. **E**t appropinquerunt usque bethoron: et exiit iudas obuiam illi cum paucis. **U**t autem viderunt exercitum venientem sibi obuiam: dixit iude. **Q**uo poterimus pauci pugnetra multitudine hac tanta et tanta fortiter? **E**t nos fatigati sumus ieiunio hodie. **E**t ait iudas. **F**acile est concludi multos in manu paucorum: et non est differentia in conspectu dei celi liberare in mul-

Rachabeorum

tis et in paucis. quoniam non in multitudine exercitus victoria belli: sed de celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos in multitudine contumacis et superba ut dispiciant nos et uxores nostras et filios nostros et ut spolient nos. Nos vero persequimur per animabus nostris et legibus nostris: et ipse dominus conteret eos ante faciem nostram. Vos autem ne timueritis eos. Et cessavit autem loqui: insiluit in eos subito: et tritus est sero et exercitus eius in conspectu ipsius: et persecutus est eum in descensu bethoron usque in campum. Et ceciderunt ex eis octingenti viri. reliqui autem fugerunt in terram philistinum. Et cecidit timor iude ac fratrum eius et formido super omnes gentes in circuitu eorum: et percussit ad regem nomen eius et de filiis iude narrabant omnes gentes. Et audiuit autem rex anthiochus sermones istos iratus est animo: et misit et congregavit exercitum universi regni sui castra fortia valde. Et aperuit erarium suum: et dedit stipendia exercitui in annum: et mandavit illis ut essent parati ad omnia. Et vidit quod defecit pecunia de thesauris suis: et tributa regionis modica propter dissensiones et plagam quam fecit in terra ut tolleret legem quam erat a primis diebus. Et timuit ne non haberet et semel et bis in sumptum et donaria que dederat ante larga manu: et abundaverat super reges que ante eum fuerant. Et osternatus erat animo valde: et cogitavit ire in persidem et accipere tributa regionum et congregare argentum multum. Et reliquit lysiam hominem nobilem de genere regali super negocia regia a flumine eufraten usque ad flumen egypti: et ut nutiret anthiochum filium suum donec rediret. Et tradidit ei medium exercitum et elephantos: et mandavit ei de omnibus que volebat et de inhabitantibus iudearum et hierusalem: et ut mitteret ad eos exercitum ad conterendam et extirpandam virtutem israel: et reliquias hierusalem: et auferendam memoriam eorum de loco: et ut constitueret habitatores filios alienigenas in omnibus finibus eorum: et forte distribueret terram eorum. Et rex assumpsit partem exercitus residui. et exiit ab anthiochia civitate regni sui anno centesimo et quadragesimo septimo: et transiit eufraten flumen: et pambulabat superiores regiones. Et elegit lysias prolem cum filiis dorimini et nicanozem et gorgiam viros potentes ex amicis regis: et misit cum eis quadraginta milia virorum et septem milia equitum ut venirent in terram iuda et disperderent eam secundum verbum regis. Et processerunt ut irent cum universa virtute sua et venerunt et applicuerunt ammaum in terra campestri. Et audierunt mercatores regionum nomen eorum: et acceperunt argentum et aurum multum valde et pueros: et venerunt in castra ut acciperent filios israel in

seruos: et additi sunt ad eos exercitus syrie et terre alienigenarum. Et vidit iudas et fratres eius: quia multiplicata sunt mala: et exercitus applicabat ad fines eorum: et cognoverunt verba regis que mandavit populo facere interitum et consummationem. Et dixerunt unusquisque ad proximum suum. Ergamus deiectionem populi nostri: et pugnemus pro populo nostro et sanctis nostris. Et congregatus est conventus ut essent parati in prelium: et ut oraret et peteret misericordiam et miseraciones. Et hierusalem non habitabatur: sed erat sicut desertum. Non erat qui ingrederetur et egredere de natis eius: et sanctus concubabat. Et filii alienigenarum erant in arce: ibi erat habitatio gentium. Et ablata est voluptas a iacob: et defecit ibi tibia et cithara. Et congregati sunt et venerunt in masphath contra hierusalem quia locus orationis erat in masphath ante in israel. Et ieiunaverunt illa die: et induerunt se cilicis: et cinerem imposuerunt capiti suo et dissuerunt vestimenta sua. Et expanderunt libros legis de quibus scrutabantur gentes similitudinem simulachrorum suorum: et attulerunt ornamenta sacerdotalia et primitias et decimas: et suscitaverunt nazareos qui impleverant dies. Et clamaverunt voce magna in celum dicentes. Quid faciemus istis et quo eos ducemus? Et sancta tua concubata sunt et praminata sunt et sacerdotes tui facti sunt in luctum et in humilitatem. Et ecce nationes convenerunt aduersum nos ut nos disperdant. Quomodo poterimus subsistere ante faciem eorum nisi tu deus adiuues nos? Et tubis exclamaverunt voce magna. Et post hec constituit iudas duces populi: tribunos et centuriones et petacotharchos et decuriones. Et dixit his qui edificabant domos et sponsabant uxores et plantabant vineas et formidolosos: ut rediret unusquisque in domum suam secundum legem. Et moverunt castra et collocaverunt ad austrum ammaum. Et ait iudas. Accingimini et estote filii potentes: et estote parati in mane ut pugnetis aduersum nationes has que convenerunt disperdere nos et sancta nostra. quoniam melius est nos mori in bello: quam videre mala gentis nostre et sanctorum. Sic autem fuerit voluntas in celo. sic fiat. III

Et assumpsit gorgias quingenta milia virorum et mille equites electos. Et moverunt castra nocte ut applicarent ad castra iudeorum: et percuterent eos subito. Et filii qui erant ex arce. erant illis duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse et potentes percutere virtutem exercitus regis: qui erant in ammaum. Adhuc enim dispersus erat exercitus a castris. Et venit gorgias in castra iude nocte: et nec invenit. Et querebat eos in montibus. Quia dixit

fugiunt hī a nobis. **Et cum dies factus esset** apparuit iudas in campo cum tribus milibus viroꝝ tantū. q̄ tegumenta ⁊ gladios non habebant. **Et viderūt castra gētiuz valida: ⁊ loricatoros ⁊ eq̄tatus in circūitu eozū: ⁊ hī docti ad plū.** **Et ait iudas** viris qui secum erant. **Ne timueritis multitudinē eozū: ⁊ impetum eozū ne formidetis.** **Memorote** q̄liter salui facti sunt patres nostri in mari rubro: cum sequeret eos pharao cū exercitu multo. **Et nūc clamemus in celuz ⁊ miseribī nostri domin⁹ ⁊ memor erit testamēti patrū nostrozū: ⁊ conteret exercitū istū ante faciē nostram hodie: ⁊ scient oēs gentes q̄ est deus q̄ redimat ⁊ liberet israel.** **Et leuauerunt alienigene oculos suos: ⁊ viderunt eos venientes ex aduerso.** **Et exierunt de castris in preliū: ⁊ tuba cecinerunt hī q̄ erant cū iūda.** **Et cōgressi sunt: ⁊ cōtrite sunt gentes ⁊ fugerūt i campū.** **Quissimi autē ceciderunt in gladio: ⁊ p̄secuti sunt eos vsq̄ gezeron ⁊ vsq̄ in campos idumee ⁊ azoti ⁊ iamnie: ⁊ ceciderūt ex illis vsq̄ ad tria milia viroꝝ.** **Et reuersus est iudas: ⁊ exercitus eius sequēs eū.** **Dixitq̄ ad pplm.** **Nō cōcupiscatis spolia: q̄ bellū cōtra nos est: ⁊ gorgias ⁊ exercitus eius p̄ nos in montibus: sed state nunc contra inimicos nostros ⁊ expuginate eos: et sumetis postea spolia securi.** **Et adhuc loquēte iuda hec: ecce apparuit pars q̄dam p̄spiciens de mōte.** **Et vidit gorgias q̄ in fugā cōsi sunt sui ⁊ succēsa sunt castra.** **Fumus cū q̄ videbat declarabat qd̄ factuz est.** **Quib⁹ illi cōspectis timuerunt valde: aspicientes siml ⁊ iudam ⁊ exercitū i cāpo paratum ad plū.** **Et fugerūt omēs in cāpo alienigenarū: ⁊ iudas reūsus ē ad spolia castrorū.** **Et acceperunt aurum multum ⁊ argentum ⁊ hyacinthum ⁊ purpuram marinā ⁊ opes magnas: ⁊ cōuersi hymnū canebāt: ⁊ bñdicebāt deū in celū qm̄ bonus est: qm̄ in seculū misericordia eius.** **Et facta est salus maḡ in israel in die illa.** **Quicūq̄ autē alienigenarū euaserunt: venerūt ⁊ nunciauerūt lysie vniūsa que acciderāt.** **Quib⁹ ille auditus. consternatus aio deficiebat: q̄ nō q̄lia voluit: talia cōtigerunt in isrl ⁊ q̄lia mandauit rex.** **Et sequenti anno cōgregauit lysias viroꝝ electozū sexaginta milia: ⁊ eq̄tū q̄nq̄ milia: vt debellaret eos.** **Et venerūt in iudeam: ⁊ castra posuerūt in betherō: ⁊ occurrit illi iudas cum decē milibus viris.** **Et viderūt exercitū fortē ⁊ orauit ⁊ dixit.** **Bñdixit es saluator isrl q̄ contriūisti impetū potēt in manu serui tui dauid: ⁊ tradidisti castra alienigenarū in māu ionathe filij saul ⁊ armigeri ei⁹.** **Cōclude exercitū istuz in manu populi tui isrl: ⁊ confundat in exer-**

citu suo ⁊ eq̄tib⁹. **Da illi formidinē: ⁊ tabefac audaciā p̄tutis eozū: ⁊ cōmoueat contritiōne sua.** **Scijce illos g' adio diligentiu te ⁊ colaudent te omnes q̄ nouerunt nomen tuuz in hymnis.** **Et cōmiserūt plū: ⁊ ceciderūt d̄ exercitu lysie q̄nq̄ milia viroꝝ.** **Videns autē lysias suozū fugam: ⁊ iudeozū audaciā: et q̄ parati sunt aut viuere aut mori fortiter. abiit anthiochiam ⁊ elegit milites. vt multiplicati rursus venirēt in iudeam.** **Dixit autē iudas et frateres ei⁹.** **Ecce cōtriti sūt inimici nostri: ascendamus nunc mundare sancta ⁊ renouare.** **Et congregatus est oīs exercitus: ⁊ ascenderūt in montē syon.** **Et viderūt sanctificatiōnez dextā ⁊ altare p̄phanatū: ⁊ portas exustas: ⁊ in atrijs ygulta nata sicut in saltu vel in mōtib⁹: et pastophoria diruta.** **Et sciderunt vestimenta sua: et planxerunt planctu magno: ⁊ imposuerūt cinerē sup caput suum ⁊ ceciderūt in faciē sup terrā: ⁊ exclamauerunt tubis signozū: ⁊ clamauerunt in celum.** **Tūc ordinauit iudas viros vt pugrēt aduersus eos q̄ erant in arce: donec emūdarēt sancta.** **Et elegit sacerdotes sine macula voluntatem habētes in lege dei: ⁊ mundauerunt sancta: ⁊ tulerūt lapides cōtaminatōis in locum immundū.** **Et cogitauit de altari holocaustorum quod pphanatum erat qd̄ de eo faceret.** **Et incidit illi consiliuz bonum vt destrueret illud: ne forte illis esset in obprobrium. quia cōtaminauerūt illud gentes et demoliti sunt illud.** **Et reposuerunt lapides in monte dom⁹ in loco apto quoadusq̄ veniret ppheta et responderet de eis.** **Et acceperunt lapides integros s̄m legem ⁊ edificauerunt altare nouuz s̄m illud quod fuit prius: et edificauerūt sancta et que intra domū erant intrinsecus ⁊ edē et atria sanctificauerūt.** **Et fecerunt vasa sancta noua: et intulerunt candelabrum ⁊ altare incensozū et mensam in templum.** **Et incensum posuerunt super altare: et accenderunt lucernas que super candelabrum erant: et lucebant in templo.** **Et posuerunt super mensam panes: et appenderūt velamia ⁊ cōsummauerunt omnia opera que fecerunt.** **Et añ matutinum surrexerūt quinta: et vicesima die mensis noni. hic est mensis caslei centesimiquadragesimo octauo anni: ⁊ obtulerūt sacrificiuz s̄m legem sup altare holocaustozū nouuz qd̄ fecerunt.** **S̄cōm tempus ⁊ s̄m diem in q̄ cōtaminauerunt illud gentes: in ipsa renouatū est in canticis et citharis et cynaris et cymballis.** **Et cecidit omnis populus in faciē: et adorauerunt et benedixerunt in celum eum qui p̄sperauit eis.** **Et fecerūt dedicationē altaris diebus octo: et obtulerunt holocausta**

Machabeorum

cum leticia: et salutaria laudis. Et ornauerunt faciem templi coronis aureis et scutulis: et dedicauerunt portas et pastophoria. et imposuerunt eis ianuas. Et facta est leticia in populo magis valde: et quersum est obprobrium gentium. Et statuit iudas et fratres eius: et vniuersa ecclesia israel: ut agerent dies dedicationis altaris in temporibus suis ab anno in annum per dies octo: a quinta et vicesima die mensis casleu cum leticia et gaudio. Et edificauerunt in tempore illo montem syon: et per circuitum muros altos et turres firmas: nequando venirent gentes et concularent eum sicut antea fecerunt. Et collocavit illuc exercitum ut fuarent eum: et muniuit eum ad custodiendum bethsuram: ut haberet populus munitiorem contra faciem idumee.

Et factum est ut audierunt gentes in circuitu quod edificatum est altare et sanctuarium sicut prius. irate sunt valde: et cogitabant tollere genus iacob. quod erant in eis: et ceperunt occidere de populo et plebem. Et debellabat iudas filios esau in idumea et eos qui erant in arabathane quod circumferebant israelitas: et percussit eos plaga magna. Et recordatus est maliciam filiorum bean: qui erant populo in laqueum et in scandalum insidiantes ei in via. Et conclusi sunt ab eo in turribus: et applicuit ad eos: et anathematizauit eos: et incendit turres eorum igni cum omnibus qui in eis erant. Et transiit ad filios ammon: et inuenit manum fortem et populum copiosum: et thimothem ducem ipsorum. Et commisit cum eis prelia multa et contriti sunt in conspectu eorum et percussit eos: et cepit gazer civitatem et filias eius: et reversus est in iudeam. Et congregate sunt gentes que sunt in galaad aduersus israelitas quod erant in finibus eorum ut tollerent eos et fugerunt in datheman munitiorem: et miserunt litteras ad iudam et fratres eius. dicentes. Congregate sunt aduersum nos gentes per circuitum ut nos auferant: et parant venire et occupare munitiorem in quam confugimus: et thimothus est dux exercitus eorum. Nunc ergo veni et eripenos de manibus eorum: quod cecidit multitudine de nobis. Et omnes fratres nostri qui erant in locis tubin intercepti sunt: et captiuas duxerunt uxores eorum et natos et spolia et penerunt illic fere mille viros. Et adhuc epse legebant. Et ecce alij nuncij venerunt de galilea confisistunicis nunciantes secundum verba hec: dicentes conuenisse aduersus se a ptolemaida et tyro et sydone et repleta est omnis galilea alinigenis ut nos consumant. Et audiuit autem iudas et populus simones istos: conuenit ecclesia magna cogitare quod faceret fratribus suis qui in tribulatione erant et expugnabantur ab eis. Dixitque iudas simoni fratri suo. Elige tibi viros: et va-

de et libera fratres tuos in galilea: ego autem et frater meus ionathas ibimus in galaadithim. Et reliquit iosephum filium zacharie et azaria duces populi cum residuo exercitu in iudea ad custodiam: et precepit illis dicens. Prestote populo huic: et nolite bellum committere aduersus gentes donec reuertamur. Et dati sunt simoni viri tria milia ut iret in galileam iude autem octo milia in galaadithim. Et abiit simon in galileam: et commisit prelia multa cum gentibus. Et contrite sunt gentes a facie eius et persecutus est eos usque ad portam ptolemaidis. Et ceciderunt de gentibus fere tria milia virorum et accepit spolia eorum. Et assumpsit eos qui erant in galilea et in arbatis cum virorum et natis: et omnibus que erant illis: et adduxit in iudeam cum leticia magna. Et iudas machabeus et ionathas frater eius transierunt iordanem et abierunt viam trium dierum in desertum. Et occurrerunt eis nabuthei et susceperunt eos pacifice et narrauerunt eis omnia que acciderant fratribus eorum in galaadithide: et quod multi ex eis comprehensi sunt in barasa et bosor: et in alimis et in casphor et mageth et carnaim. De omnibus ciuitatibus munitis et magne. Sed et in ceteris ciuitatibus galaadithidis tenentur comprehensi. Et in crastinum constituerunt admouere exercitum ciuitatibus his: et comprehendere et tollere eos in vna die. Et conuertit iudas et exercitus eius viam in desertum bosor repente: et occupauit ciuitatem et occidit omnem masculum in ore gladii: et accepit omnia spolia eorum: et succendit eam igni. Et surrexerunt inde uolentes et ibant usque ad munitiorem. Et factum est diluculo cum eleuassent oculos suos: et ecce populus multus cuius non erat numerus: portantes scalas et machinas ut comprehenderent munitiorem et expugnarent eos. Et vidit iudas quia cepit bellum et clamor belli ascendit ad celum sicut tuba: et clamor magnus de ciuitate. Et dixit exercitui suo. Pugna hodie pro fratribus vestris. Et venit tribus ordinibus post eos: et exclamauerunt tubis et clamauerunt in oratione. Et cognouerunt castra thimothei quod machabeus est: et refugerunt a facie eius. Et percusserunt eos plaga magna: et ceciderunt ex eis in die illa fere octo milia virorum. Et diuertit iudas in maspha et expugnauit et cepit eam: et occidit omnem masculum eius et sumpsit spolia eius: et succedit eam igni. Inde perrexit et cepit casbon: et mageth et bosor et relique ciuitates galaadithidis. Post hec autem verba congregauit thimothus exercitum alium: et castra posuit contra raphon trans torrentem. Et misit iudas speculari exercitum: et renouauerunt ei dicentes quod uenerunt ad eum omnes gentes que in cir-

cūtu nostro sunt: et exercitus multus nimis. Et arabas cōduxerūt i auxiliū sibi: et castra posuerūt trans torrentes: parati ad te venire in plū. Et abiit iudas obuiā illi. Et ait **T**hi morthe pncipibus exercitus sui. Cū appropinquauerit iudas et exercit⁹ eius ad torrentem aque: si trāsierit ad nos pōr: nō poterim⁹ sustinere eum: qz potēs poterit aduersus nos. Si nō timuerit trāsire et posuerit castra ex flumē transfretem⁹ ad eos: et poterimus adūsus illum. Et autē appropinquat iudas ad torrentes aq̄ statuit scribas populi secus torrentem: et mādauit eis dicens. Reminē hoīm reliq̄rit: sed veniāt omēs in plū. Et trāsiret ad illos pōr: et omnis pl⁹ post eū. Et p̄trite sunt omēs gentes a facie eorū: et proiecerūt arma sua: et fugerūt ad phanū qd̄ erat in carnaim. Et occupauit ipsam ciuitatē: et phanū succendit igni cum omnibus q̄ erant in ipō. Et opp̄sa est carnaim: et non potuit sustinere cōtra faciem iude. Et congregauit iudas vn̄uersos israelitas q̄ erant in galaadithide: a minimo vsq̄ ad maximum: et vxores eorū: et natos et exercitū magnum valde: vt venirent in terrā iude. Et venerunt vsq̄ ephron: et hec ciuitas magna in ingressu posita munita valde. Et nō erat declinare ab ea dextra vel sinistra sed per medium iter erat. Et incluserunt se q̄ erant in ciuitate: et obstruxerunt portas lapidibus. Et misit ad eos iudas verbis pacifici dicens. Transeamus per terram vestram vt eamus in terram nostrā: et nemo vobis nocebit. tantū pedibus transibimus. Et nolebant eis apire. Et p̄cepit iudas p̄dicari in castris vt applicarent vnusq̄sc̄s in quo erat loco. Et applicuerunt se viri vtutis: et oppugnauit ciuitatem illā tota die et tota nocte et tradita est ciuitas i manu ei⁹. Et peremerūt oēm masculum in ore gladij: et eradicauit eam: et accepit spolia eius: et transiuit p̄ totam ciuitatem super interfectos. Et transgressi sunt iordanem in campo magno contra faciem bethsan. Et erat iudas congregans extremos: et exhortabatur pplm p̄ totā viā donec venirent in terrā iuda. Et ascenderunt in montem syon cum leticia et gaudio: et obtulerūt holocausta: qz nemo ex eis cecidisset donec reuerterent i pace. Et i diebus q̄bus erat iudas et ionathas i terra galaad: et simon frater eius in galilea cōtra faciem ptholomaidis audiuit ioseph⁹ zacharie filius: et azarias pnceps vtutis res bñ gestas: et plia q̄ facta sunt et dixit. Faciam⁹ et ipi nob nomen et eamus pugnare adūsus gentes q̄ in circūitu n̄ro sunt. Et p̄cepit his q̄ erāt in circūitu suo et abierunt iamniā: et exiuit gozglas de ciuitate: et viri eius obuiā illis in pu-

gnaz. Et fugati sunt iosephus et azarias vsq̄ in fines iudee: et ceciderunt illa die de poplo isrl ad duo milia viri. Et facta est plaga maḡ in plo. qz non audierūt iudam et fratres eius existimantes foris se facturos. Ipsi autē nō erant de semine virozū illozū: p̄ q̄s salus facta est in isrl. Et viri iuda magnificati sunt valde in p̄spectu omis isrl et gentiū oim. vbi audiebatur nomē eorū. Et cōuenerunt ad eos fausta acclamātes. Et exiuit iudas et fratres ei⁹ et expuḡbant filios esau in terra q̄ ad austrus est: et percussit chebron et filias ei⁹ et muros ei⁹ et turres ei⁹ succendit igni in circūitu. Et mouit castra vt iret in terrā alienigenarū: et perambulabat samariā. In die illa ceciderunt sacerdotes in bello dum volunt fortiter facere: dum sine cōsilio exerūt in plū. Et declinauit iudas in azotū in terrā alienigenarū: et diruit aras eorū et spolia deorum ipsorum succendit igni: et cepit spolia ciuitatū: et reūsus est in terram iuda.

VI

Rex anthiochus pambulauit superiores regiones. Et audiuit esse ciuitates elimaidem in p̄side nobilissimaz et copiosam in argento et auro: templū qz in ea locuplex valde. Et illic velamina aurea et lorice et scuta: que reliquit alexander philippi rex macedo qui regnauit p̄mus in grecia. Et venit et querebat capere ciuitates et depredari eam et non potuit qm̄ innotuit sermo his q̄ erant in ciuitate. Et insurrexerūt in prelium et fugit inde: et abiit cum tristitia magna: et reūsus est babiloniā. Et venit q̄ nūciaret ei i p̄side. qz fugata sunt castra que erāt i terra iuda et qz abiit lysias cum virtute forti in primis et fugatus est a facie iudeorum: et inua lucrunt armis et viribus et spolijs multis que ceperūt de castris que exciderunt: et qz diruerūt abominationem quam edificauerant super altare qd̄ erat in hierlm: et sanctificationez sicut p̄s circūdederunt muris excelsis: sed et bethsurā ciuitatez suam. Et factum est vt audiuit rex p̄mones istos expauit et cōmotus est valde. et decidit in lectum et incidit in languorez p̄ tristitia: quia non est factum sicut cogitabat. Et erat illic per dies multos: qz renouata est in eo tristitia magna et arbitratus est se mori. Et vocauit omnes amicos suos: et dixit illis. Recessit somnus ab oculis meis: et concidi et corui corde p̄ sollicitudine. Et dixi in corde meo. In quantam tribulationez deueni: et in quos fluctus tristicie in qua nunc sum: q̄ iocundus eram: et dilectus in potestate mea. Nunc nō reminiscor malozū que feci in hierusalem: vnde et abstuli omnia spolia aurea et argētea que erāt in ea: et misi auferre habi-

Machabeorum

tantes iudea sine causa. Cognouit ego quod pro-
pterea inueniunt me mala ista: et ecce pere-
tristitia magna in terra aliena. Et vocauit phil-
lipum unum de amicis suis: et proposuit eum super
vniuersum regnum suum. Et dedit ei diadema: et
stolam suam et annulum: ut adduceret antiochum
filium suum: et nutrirerit eum et regnaret. Et mortuus
est illic antiochus rex anno centesimo quadra-
gesimo nono. Et cognouit lysias quoniam mortuus
est rex: et constituit regnare antiochum filium
eius quem nutrirat adolescentem: et vocauit no-
men eius eupatorum. Et hi qui erant in arce con-
cluserat istum in circuitu sanctorum: et querebant eis
mala secundum ad firmamentum gentium. Et cogitauit
iudas displicere eos: et conuocauit vniuersum
populum ut obsideret eos. Et puenerunt illi: et obse-
derunt eos anno centesimo quadragesimo: et fece-
runt balistas et machinas. Et exierunt quidam
ex eis qui obsidebant: et adiunxerunt se illi aliqui
priusquam exiret: et abierunt ad regem et dixerunt. Quo-
usque non facis iudicium: et vindicas fratres no-
stros? Nos decreuimus fuire patri tuo et am-
bulare in preceptis eius et obsequi edictis eius
et filii populi nostri propter hec alienabant se a nobis.
Et quicumque inueniebant ex nobis interficiebant
et hereditates nostre diripiebant. Et non ad nos
semper extenderunt manum. Sed et in omnes fines nostros.
Et ecce applicuerunt hodie ad arcem in hierusalem
occupare eam: et munitores in bethsuram munerunt.
Et nisi pueneris eos velocius. maiora quam hec
faciet: et non poteris obtinere eos. Et iratus est
rex ut hec audiuit: et conuocauit omnes milites
suos et principes exercitus sui et eos qui super equos
erant. Sed et de regnis alijs et de insulis ma-
ritimis venerunt ad eum exercitus producticius.
Et erat numerus exercitus centum milia pedum
et viginti milia equorum: et elephanti triginta duo
docti ad plium. Et venerunt per idumeam et applicu-
erunt ad bethsuram: et pugnaverunt dies multos
et fecerunt machinas. Et exierunt et succederunt
eis igni: et pugnaverunt viriliter. Et recessit Ju-
das ab arce et mouit castra ad bethzacharam
protra castra regis. Et surrexit rex anteluce: et
percitauit exercitus in impetum protra viam beth-
zacharam. Et comparauerunt se exercitus in pre-
lium: et tuba ceteruerunt. Et elephanti ostenderunt
sanguinem vultus et mori: ad acuendos eos in plium.
Et diuiserunt bestias per legiones: et astiterunt
singuli elephanti mille viri in loriceis catena-
tis: et galee eree in capitibus eorum: et quingenti equos
ordinati vnicuique bestie electi erant. Hi autem
tempus vnicuique erat bestia ibi erant: et quicumque ibat:
ibat: et non discedebat ab ea. Sed et turree lignee
super eos firme protegentes. super singulas bestias
et super eas machine. Et super singulas viri virtu-
tis triginta duo qui pugnant desuper: et intus magi-

ster bestie. Et residuum equorum hinc et inde sta-
tuit in duas partes: tuba exercitum commouere et pu-
urgere per stipatos in regionibus eius. Et ut resul-
sit sol in clypeos aureos et ereos resplenderunt
motus ab eis: et resplenderunt sicut lampades
ignis. Et distincta est pars exercitus regis per mon-
tes excelsos et alia per loca humilia: et ibat caute
et ordinate. Et commouebant omnes inhabitantes
terram a voce multitudinis eorum et recessu tur-
be et collisione armorum. Erat enim exercitus ma-
gnus valde et fortis. Et appropiauit iudas et
exercitus eius in plium: et ceciderunt de exercitu
regis sexcenti viri. Et vidit eleazar filius sau-
ra vna de bestiis loriceata loriceis regis: et erat
eminens super ceteras bestias. Et visum est ei
quod in ea esset rex et dedit se ut liberaret populum
suum: et acquireret sibi nomen eternum. Et cucurrit
ad eam audacter in medio legionis interficiens
a dextris et a sinistris: et cadebant ab eo huc at-
que illuc. Et iuit sub pedibus elephantis et suppo-
nit se ei: et occidit eum et cecidit in terram super ip-
sum: et mortuus est illic. Et videtes virtutes re-
gis et impetum exercitus eius: diuerterunt se ab
eis. Castra autem regis ascenderunt protra eos in
hierusalem: et applicuerunt castra regis ad iudeam
et montem syon. Et fecit pacem cum his qui erant in
bethsura: et exierunt de ciuitate quod non erant eis
ibi alimenta conclusis: quod sabbata erant terra. Et
comprehendit rex bethsuram: et constituit ibi custo-
diam seruare eam: et conuertit castra ad locum san-
ctificationis dies multos. Et statuit illic balistas
et machinas et ignis iacula et tormenta ad lapi-
des iactandos: et spicula et scorpios ad mitten-
das sagittas et fundibula. Fecerunt autem et ipsi
machinas ad usus machinas eorum: et pugna-
runt dies multos. Esec autem non erat in ciuitate
eo quod septimus annus esset: et qui remanserant in iu-
dea de gentibus consumplerant reliquias eorum qui
reposite fuerant. Et remanserunt in sancti viri
pauci quoniam obtinuerat eos fames et dispersi sunt
vniuersi in locum suum. Et audiuit lysias quod phil-
lipus quem constituerat rex antiochus cum ad
huc viueret ut nutrirerit antiochum filium suum
et regnaret reuersus est a perfide et media: et exer-
citus qui abierat cum ipso: et qui querebat suscipere
regni negocia. Et festinauit ire: et dicere ad re-
gem et duces exercitus. Deficimus quod cotidie
et esca nobis modica est: et locus quem obsidemus
est munitus: et incumbit nobis ordinare de regno.
Nunc itaque dexteras hominibus istis: et fa-
ciamus cum illi pacem et cum omni gente eorum: et con-
stituamus illi ut ambulent in legitimis suis si-
cut prius. Propter legitimam enim ipsorum que despe-
rimus irati sunt: et fecerunt omnia hec. Et placu-
it primo in conspectu regis et principum: et misit
ad eos pacem facere et ceperunt illas: et iurauit

illis rex et principes et exierunt de munitione. Et intrauit rex monte syon et vidit munitioz loci et rupit citius iuramentum quod iurauit: et mandauit destruere murum in gyro. Et discessit festinans et reuersus est antiochia: et inuenit philipum dominantem ciuitati: et pugnavit adversus eum et occupavit ciuitatem.

VII

Anno centesimo quinquagesimo et primo exiit demetrius seleuci filius ab urbe roma: et ascendit cum paucis viris in ciuitatem maritimam. et regnavit illic. Et factum est ut ingressus est domum regni patrum suorum comprehendit exercitum antiochum et lysiam ut adducerent eos ad eum: et res ei innotuit et ait. Nolite mihi ostendere faciem eorum. Et occidit eos exercitus. Et sedit demetrius super sedem regni sui: et venerunt ad eum viri iniqui et impij ex israel et alchimus dux eorum: qui volebat fieri sacerdos. Et accusaverunt populum apud regem dicentes. Perdidit iudas et fratres eius amicos tuos et nos disperdidit de terra nostra. Nunc ergo mitte virum cui credis ut eat et videat exterminium omne quod fecit nobis in regionibus regis: et puniat omnes amicos eius et adiutores eorum. Et elegit rex ex amicis suis bacchidem qui dominabat trans flumen magnam in regno et fideles regi et misit eum ut videret exterminium quod fecerat iudas. Sed et alchimus impium constituit in sacerdotium: et mandavit ei facere victimas in filiis israel. Et surrexerunt et venerunt cum exercitu magno in terram iuda: et miserunt nuncios et locuti sunt ad iudam et ad fratres eius verbis pacificis in dolo: et non intenderunt sermonibus eorum. Viderunt enim quod venerunt cum exercitu magno: et convenerunt ad alchimum et bacchidem congregatio scribarum requirere que iusta sunt. Et primi assidei qui erant in filiis israel et exquirebant ab eis pacem. Dixerunt enim. Homo sacerdos de semine aaron venit: non decipiet nos. Et locutus est cum eis verba pacifica: et iuravit illi dicens. Non inferemus vobis malum: neque amicum vestrum. Et crediderunt ei. et comprehendit ex eis sexaginta viros et occidit eos in vna die secundum verbum quod scriptum est. Carnes sanctorum tuorum et sanguinem ipsorum effuderunt in circuitu hierusalem: et non erat qui sepeliret. Et incubuit timor et tremor in omnem populum quod dixerunt. Non est veritas et iudicium in eis. Transgressi sunt enim preceptum: et iustum mandatum quod iuraverunt. Et movit bacchides castra ab hierusalem: et applicuit in bethzeca: et misit et comprehendit multos ex eis qui a se refugerant: et quosdam de populo mactavit et in puteum magnorum projecit. Et commisit regionem alchimo: et reliquit cum eo auxilium in adiutorium ipsi. Et abiit bacchides ad regem. Et satis agebat Alchimus principatum sacerdotum sui. Et convenerunt ad eum

omnes qui perturbabant populum suum: et obtinuerunt terram iuda: et fecerunt plagam magnam in israel. Et vidit iudas omnia mala que fecerat alchimus et qui cum eo erant filii israel multo plus quam gentes: et exiit in omnes fines iudee in circuitu: et fecit vinctam in viros desertores: et cessaverunt ultra exire in regiones. Vidit autem alchimus quod prevaluit iudas et qui cum eo erant: et cognovit quod non poterat sustinere eos: et egressus est ad regem et accusavit eos multis criminibus. Et misit rex nicanorem unum ex principibus suis nobilioz qui erat inimicicias exercens contra israel: et mandavit ei evertere populum. Et venit Nicanor in hierusalem cum exercitu magno: et misit ad iudam et ad fratres eius verbis pacificis cum dolo dicens. Non sit pugna inter me et vos. Veniam cum viris paucis: ut videam facies vestras cum pace. Et venit ad iudam et salutaverunt se in vicem pacifice: et hostes parati erant respere iudam. Et innotuit sermo iudei quoniam cum dolo venerat ad eum: et conterritus est ab eo: et amplius noluit videre faciem eius. Et cognovit nicanor quoniam denudatum est consilium eius: et exiit obviam iude in pugnam iuxta capharsalama. Et ceciderunt de nicanoris exercitu fere quinquaginta milia virorum: et fugerunt in civitatem david. Et post hec verba ascendit nicanor in montes syon et exiit de sacerdotibus populi salutare eorum in pace. et demonstrare ei holocaustomata que offerebantur pro rege. Et irridens spreuit eos et polluit et locutus est superbe et iuravit cum ira dicens. Nisi traditus fuerit iudas et exercitus eius in manus meas: continuo cum egressus fuero in pace succendam domum istam. Et exiit cum ira magna. Et intraerunt sacerdotes et steterunt ante faciem altaris et templi: et flentes dixerunt. Tu domine elegisti domum istam ad invocandum nomen tuum in ea: ut esset domus orationis et obsecrationis populo tuo. Fac vindictam in homine isto: et exercitum eius et cadant in gladio. Obviam mento blasphemias eorum et ne dederis eis ut permaneant. Et exiit nicanor ab hierusalem et castra applicuit ad bethoron: et occurrit illi exercitus syrie. Et iudas applicuit in adarsa cum tribus milibus viris. Et oravit iudas et dixit. Qui missi erant a rege sennacherib domine que blasphemauerant te: exiit angelus et percussit ex eis centum octoginta quatuordecim milia: sic committere exercitum istum in conspectu nostro hodie: et sciatur ceteri quia male locutus est super sancta tua: et iudica illum secundum malitiam illius. Et commiserunt exercitus populum tertiadecima die mensis adar: et commixta sunt castra nicanoris: et cecidit ipse primus in prelio. Et autem vidit exercitus eius quia cecidisset nicanor: proiecerunt arma sua et fugerunt et persecuti sunt eos

Rachabeorum

viam vnus diei ab adazer vsq; quo veniat i gazara: et tubis cecinerunt post eos cū significationibus. Et exierunt de oibus castellis iudee in circuitu: et ventilabant eos cornibus et conuertebant iterum ad eos. Et ceciderunt omēs gladio: et non est relictus ex eis nec vnus. Et acceperunt spolia eorum in p̄daz: et caput nicanoris amputauerunt et dexterā eius quaz extenderat sup̄be: et attulerunt et suspenderunt cōtra hierlm̄. Et letatus est p̄pls valde: et egerunt diem illā in leticia magna. Et constituit agi oibus annis diē istā tertiadecima die mēsis adar: et siluit ēra iuda dies paucos. VIII

Audiuit iudas nomen romanoꝝ quia sunt potentes viribus et acq̄lescunt ad omnia que postulantur ab eis: et quicūq; accesserunt ad eos statuerunt eis amicitias: et quod sunt potētes viribus. Et audierunt p̄lia eorū et virtutes bonas quās fecerunt in gallacia: quod obtinuerunt eos et duxerunt sub tributis. Et quanta fecerunt in regione hispanie. et quod in potestate redegerunt metalla argenti et auri que illic sunt. et possederunt omnē locum p̄silio suo et paciētia: loca q̄ longe erāt valde ab eis et reges q̄ supuenerāt eis ab extremis terre cōtriuērunt et percusserunt eos plaga magna. Ceteri autē dant eis tributū oibus annis. Et philippum persen cetheorū regez et ceteros q̄ aduersus eos arma tulerāt cōtriuērunt in bello: et obtinuerunt eos. Et antiochū magnum regē asie q̄ eis pugna intulerat habens centū viginti elephantes et equitātū et currus et exercitū magnū valde. cōtritum ab eis: et quod ceperunt eum in iuuu et statuerunt ei vt daret ipse et qui regnarēt post ip̄m tributū magnū: et ipse daret obsides: et cōstitutū. Et regionē indorū et medos et lydos de optis regionibus eorū. et acceptas eas ab eis dederunt eumeni regi. Et quā q̄ erant apud belladā voluerunt ire et tollere eos: et innotuit sermo his et miserunt ad eos ducem vnū: et pugauerunt contra illos: et ceciderunt ex eis multū et captiuas duxerunt vxores eorū et filios et diripuerunt eos et terrā eorū possederunt: et destruxerunt muros eorū: et in fuitutes illos redegerunt vsq; in hūc diem. Et residua regna et insulas q̄ aliqui restiterāt illi exterminauerunt et in potestate redegerunt. Cū amicis autē suis et q̄ in ipsis requiem habebāt cōseruauerunt amicitiam et obtinuerunt regna que erāt p̄xima et q̄ erant lōge: quod quicūq; audiebāt nomen eorū timebant eos. Quibus vno vellēt auxilio esse vt regnarēt. regnabāt. Quos autē vel lent. regno deturbabāt et exaltati sunt valde. Et in oibus istis nemo portabat diadema. nec iduebatur purpura vt magnificaret in ea. Et quā

curiam fecerunt sibi: et quod die cōsulebāt trecentos viginti consiliū agētes sp̄ de multitudine vt que digna sunt gerant. Et cōmittunt vnū homini magistratū suū p̄ singulos annos dominari vniūse terre sue: et oēs obediūt vni: et nō est inuidia neq; zelus int̄ eos. Et elegit iudas eupolemiū filiū iohannis filij iacob: et lafonem filij eleazari: et misit eos romā constituere cū illi amicitia et societate: et vt auferret ab eis iugū grecoꝝ quod viderūt quod in fuitutes p̄merent regnū isrl̄. Et abierunt romā viā multam valde: et introierunt curiā et dixerunt. Iudas machabeus et fratres eius et p̄pls iudeorum miserunt nos ad vos statuere vobiscū societatem et pacē: et cōscribere nos socios et amicos vestros. Et placuit fmo in cōspectu eorū. Et hoc rescriptū est quod rescripserunt i tabulis ereis et miserunt i hierlm̄ vt esset apud eos ibi memoriale pacis et societatis. Bene sit romanis et genti iudeorū in mari et in ēra in eternū gladiusq; et hostis p̄cul sit ab eis. Quod si insteterit bellum romanis p̄us aut oibus socijs eorū in omni domiatioe eorū auxiliū feret gens iudeorū. put tps dictauerit corde pleno. Et p̄liantibus nō dabūt neq; submistrabūt triticū arma pecuniā naues sicut placuit romanis: et custodient mandata eorū nihil ab eis accipientes. Similiter autē et si genti iudeorū p̄us acciderit bellū: adiuuabūt romani ex animo. put eis tps p̄miserit: et adiuantibus non dabitur triticū arma pecuniā naues sicut placuit romanis et custodiēt mādata eorū absq; dolo. Scdm̄ hec v̄ba p̄stituerunt romani p̄lo iudeorū. Quod si p̄ v̄ba hī aut illi addē aut demē ad hec aliqd̄ voluerint. faciēt ex p̄posito suo et quicūq; addiderit. vel dempserit rata erit. Sed de malq; demetrius rex fecit in eos scripsimus ei dicētes. Quare quāsti iugū tuū super amicos n̄ros et socios iudeos: Si q̄ iterū adierint nos ad iussum te: faciem⁹ illi iudiciū et pugnabim⁹ tecū mari terraq;.

IX
P̄terea vt audiuit demetrius quod cecidit nicanor et exercitus eius in p̄lio apposuit bachidem et alchimuz rursū mittere in iudeā et dextz cornū cū illi. Et abierunt viam q̄ ducit in galgala: et castra posuerunt in masaloth q̄ est in arbelle et occupauerunt eā: et p̄merunt aias hominū multas. In mēse p̄mo anni cētesimi et quingēsimi et secūdi applicuerunt exercitus ad hierlm̄: et surrexerunt et abierunt in berea viginti milia viroꝝ: et duo milia eq̄tum. Et iudas posuerat castra i laisa: et tria milia viri electi cum eo. Et viderunt multitudinē exercitus quod multi sunt et timuerunt valde: et multi subtraxerunt se de castris: et nō remāserunt ex eis nisi octingenti vi

ri. Et vidit iudas q̄ defluxit exercitus suus
 ⁊ bellū purgebat eū : ⁊ cōfractus est corde qz
 nō habebat tps congregādi eos : ⁊ dissolutus
 est. Et dixit his q̄ residui erant. Surgam⁹ et
 eamus ad adūsarios n̄ros : si poterimus pug
 re adūsus eos. Et auertebant eum dicentes.
 Nō poterim⁹ : sed liberemus aīas n̄ras mō et
 reuertamur ad fratres n̄ros : ⁊ tūc pugnabi
 mus adūsus eos. Nos aut̄ pauci sum⁹. Et ait
 iudas. Absit istā rem facere : vt fugiamus ab
 eis. Et si appropiauit tps nostrū : moriamur i
 x̄tute ppter fratres n̄ros : ⁊ nō inferamus cri
 men glorie nostre. Et mouit exercit⁹ de castris
 ⁊ steterunt illis obuiā. Et diuisi sunt equites
 in duas partes ⁊ fundibularij ⁊ sagittarij p̄i
 bant exercitum : ⁊ p̄mi certamis omnes potē
 tes. Bacchides aut̄ erat in dextro cornu ⁊ p̄
 x̄imauit legio ex duab⁹ p̄tib⁹ ⁊ clamabāt tubā
 Et clamauerūt aut̄ ⁊ hī q̄ erāt ex pte iude etiā
 ipsi : ⁊ cōmota est terra a voce exercitū ⁊ cō
 missum est plū a mane vsq̄ ad vesp̄eram. Et
 vidit iudas qz firmior est ps exercit⁹ bacchi
 dis in dextris : ⁊ cōuenerūt cū ip̄o omēs con
 stantes corde : ⁊ cōtrita est dextra ps ab eis ⁊
 p̄secutus est eos vsq̄ ad montes azoti. Et q̄ i
 sinistro cornu erant viderūt qz cōtritū est de
 x̄trum cornu : ⁊ secuti sunt post iudam ⁊ eos q̄
 cum ip̄o erant a tergo. Et ingrauatū est plū
 ⁊ ceciderūt vulnerati multi ex his et ex illis.
 Et iudas cecidit : ⁊ ceteri fugerūt. Et Jonathas
 ⁊ simon tulerūt iudā frat̄e suum : ⁊ sepe
 lierunt eū in sepulchro pat̄z suozū in ciuita
 te modin. Et fleuerūt eum oīs p̄ls isrl̄ plan
 ctu magno : ⁊ lugebāt dies multos : ⁊ dixerūt
 Quō cecidit potens q̄ saluū faciebat populū
 isrl̄. Et cetera v̄ba bellozū iude ⁊ x̄tutum q̄s
 fecit ⁊ magnitudinis eius nō sunt descripta.
 Q̄ta em̄ erant valde. Et factū est p̄ obituz
 iude emerferūt iniqui in oibus finibus israhel
 ⁊ exort̄i sunt omēs q̄ opabant̄ iniquitatem.
 In diebus ill̄ facta est fames magna valde : ⁊
 tradidit se bacchidi omis regio eozū cum ip
 sis. Et elegit bacchides viros impios et con
 stituit eos d̄nos regionis : ⁊ exq̄rebant ⁊ per
 scrutabant̄ amicos iude : et adducebant eos
 ad bacchidem : ⁊ vindicabat in illos ⁊ illude
 bat. Et facta est tribulatio maḡ in isrl̄ : qualis
 nō fuit ex die qua nō est visus p̄pheta in isrl̄.
 Et p̄gregati sunt omēs amici iude : ⁊ dixerūt
 ionathe. Et quo frater tuus iudas defunct⁹
 est vir simil̄ ei nō est q̄ exeat p̄tra inimicos no
 stros bacchidem ⁊ eos q̄ inimici sunt gentis
 n̄re. Nunc itaqz te hodie eligimus esse pro eo
 nobis in p̄ncipem ⁊ ducem ad bellandū bel
 lum nostrū. Et suscepit ionathas tpe illo p̄n
 cipatum et surrexit loco iude frat̄is sui. Et

cognouit bacchides. Et querebat eū occidē.
 Et cognouit ionathas ⁊ simon frater eius et
 omēs q̄ cū eo erant : ⁊ fugerūt in destum the
 cue ⁊ confederūt ad aquam lacus asphar. Et
 cognouit bacchides : ⁊ die sabbatoz venit ip
 se ⁊ omis exercitus ei⁹ trans iordanez. Et io
 nathas misit frat̄e suū ducē populū : ⁊ roga
 uit nabutheos amicos suos vt commodarēt
 illis apparatū suum q̄ erat copiosus. Et exie
 runt filij iambri ex madaba ⁊ cōp̄henderūt
 iohannē ⁊ omia que habebat : ⁊ abierunt ha
 bentes ea. Post hec v̄ba renunciatū est Jo
 nathe ⁊ simoni fratri eius : qz filij iambri faci
 unt nuptias magnas ⁊ ducunt sp̄saz ex ma
 daba filiā vn̄ius de magnis p̄ncipibus cha
 naan cū ambitōe maḡ. Et recordati sunt san
 guinis iohannis frat̄is sui : ⁊ ascenderunt et
 absconderūt se sub tegumento mōtis. Et ele
 uauerūt oculos suos ⁊ viderūt ⁊ ecce tumul
 tus ⁊ apparatus multus : ⁊ sp̄saz processit et
 amici eius : ⁊ fratres eius obuiā illis cū tym
 panis ⁊ musicis ⁊ armis m̄ltis. Et surrexerūt
 ad eos ex insidijs : ⁊ occiderūt eos : et cecide
 runt vulnerati multi : ⁊ residui fugerūt in mō
 tes. Et acceperūt omia spolia eozū : ⁊ conūse
 sunt nuptie in luctum : ⁊ vox musicozū ip̄oz
 in lamentum. Et vindicauerūt vindictā san
 guinis frat̄is sui ⁊ reuersi sunt ad ripam ior
 danis. Et audiuit bacchides : ⁊ venit die sab
 batoz vsq̄ ad oram iordanis in x̄tute maḡ.
 Et dixit ad suos ionathas. Surgamus ⁊ pu
 gnemus contra inimicos n̄ros. Non est enīz
 hodie sicut heri et nudius tertius. Ecce enim
 bellū ex aduerso : aqua x̄o iordanis hic ⁊ in
 de ⁊ ripe ⁊ paludes et saltus et non est loc⁹ di
 uertendi. Nunc ḡ clamate in celuz : vt libere
 mini de manu inimicorū vestrozū. Et cōmis
 sum est belluz. Et extendit ionathas manum
 suā p̄cutere bacchidē : et diuertit ab eo retro.
 Et dissilūt ionathas : ⁊ q̄ cum eo erant in ior
 danem. ⁊ transnatauerunt ad eos iordanem.
 Et ceciderūt de parte bacchidis die illa mil
 le viri : et reuersi sunt in hierlm. Et edificaue
 runt ciuitates munitas in iudea munitiōem
 q̄ erat in hiericho : et in ammaum ⁊ in beth o
 ron : et bethel ⁊ thannatha et phara et tho
 po muris excelsis et portis et seris. Et posu
 it custodiam in eis : vt inimicias exercerent
 i israhel. Et muniuit ciuitatē bethsurā et gaza
 ram et arcem : et posuit in eis auxilia et appa
 ratū escaruz : et accepit filios p̄ncipum regio
 nis obsides. et posuit eos in arce i hierusalē i
 custodiā. Et anno centesimo q̄nq̄gesimo octio
 mense secundo p̄cepit alchimus destrui mu
 ros domus sancte interioris : et destrui ope
 ra p̄phetarum. Et cepit destruere. In tēpe

Rachabeorum

illo percussus est alchimus et impedita sunt opera illius: et oclusum est os eius et dissolutus est paralyti: nec ultra potuit loqui verbum et mandare de domo sua. Et mortuus est alchimus in tempore illo cum tormento magno. Et vidit bacchides quoniam mortuus est alchimus: et reuersus est ad regem: et siluit terra annis duobus. Et cogitauerunt omnes iniqui dicentes. Ecce ionathas et qui cum eo sunt in silentio habitant confidenter. Nunc ergo adducamur bacchides: et comprehendet eos omnes vna nocte. Et abierunt: et consilium ei dederunt. Et surrexit ut veniret cum exercitu multo. Et misit occulte epistolas sociis suis qui erant in iudea ut comprehenderent ionathan: et eos qui cum eo erant: sed non potuerunt: quia innotuit eis consilium eorum. Et apprehendit de viri regionis qui principes erant militiae quinquaginta viros et occidit eos. Et secessit ionathas et simon et qui cum eo erant in bethbeslem qui est in deserto: et extruxit diruta eius et firmauerunt eam. Et cognouit bacchides et congregauit vniuersam multitudinem suam: et his qui de iudea erant denunciavit. Et venit et castra posuit desuper bethbesle et oppugnauit eam dies multos: et fecit machinas. Et reliquit ionathas simonem fratrem suum in ciuitate: et exiit in regionem: et venit cum numero et percussit odaran et fratres eius et filios phaseron in tabernaculis eorum et cepit cedere et crescere in virtutibus. Simo vero et qui cum ipso erant exierunt de ciuitate et succederunt machinas: et pugnaverunt contra bacchidem: et contritus est ab eis. Et affligerunt eum valde: quoniam consilium eius et congressus eius erat inanis. Et iratus contra viros iniquos qui ei consilium dederant ut veniret in regionem ipsorum. multos ex eis occidit. Ipse autem cogitauit cum reliquis abire in regionem suam. Et cognouit ionathas: et misit ad eum legatos componere pacem cum ipso et reddere ei captiuitatem. Et libenter accepit: et fecit secundum verba eius: et iurauit se nihil facturum ei mali omnibus diebus vite eius. Et reddidit ei captiuitatem quam prius erat perdatum de terra iuda. Et conuersus abiit in terram suam: et non apposuit amplius venire in fines eius. Et cessauit gladius ex israel. Et habitauit ionathas in machmas: et cepit ionathas sibi iudicare populum: et exterminauit impios ex israel. X

Anno centesimo sexagesimo ascendit alexander Antiochi filius qui comminatus est nobis: et occupauit Ptolemaida: et receperunt eum et regnum illi. Et audiuit demetrius rex et congregauit exercitum copiosum valde: et exiit obviam illi in prelium. Et misit demetrius epistolas ad ionatham verbis pacificis: ut magnificaret eum. Dixit enim An-

ticipemus facere pacem cum eo: priusquam faciat contra alexandro aduersum nos. Recordabitur enim omnium malorum que fecimus in eum et in fratrem eius et in gentem eius. Et dedit ei potestatem congregandi exercitum: et fabricare arma: et esse ipsum socium eius et obsides que erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem: et legit epistolas in auditu omnis populi: et eorum qui in arce erant. Et timuerunt timore magno: quoniam audierunt quod dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. Et tradite sunt ionathe obsides: et reddidit eos parentibus suis. Et habitauit ionathas in hierusalem: et cepit edificare et innouare ciuitatem. Et dixit facientibus opera ut extruerent muros et motes syon. In circuitu lapidibus quadratis ad munitionem: et ita fecerunt. Et fugerunt alienigenae qui erant in munitionibus que bacchides edificauerat: et reliquit vnusquisque locum et abiit in terram suam: tatum in bethsura remanserunt alii ex his qui reliquerant legem et precepta dei. Erat enim hec eis ad refugium. Et audiuit alexander rex promissa que promisit demetrius ionathe: et narrauerunt ei plura et virtutes que ipse fecit et fratres eius et labores quos laborauerunt. Et ait. Nunquam inueniemus aliquem virum talem? Et nunc faciemus eum amicum et socium nostrum. Et scripsit epistolam et misit ei secundum hec verba dicens. Rex alexander fratri Ionathe salutem. Audiuimus de te quod vir potens sis viribus: et aptus es ut sis amicus nostrum. Et nunc constituimus te hodie summum sacerdotem gentis tue: et ut amicus voceris regis. Et misit ei purpuram et coronam auream ut que nostra sunt sentias nobiscum: et presues amicitias ad nos. Et induit se ionathas stolam sanctam septimo mense anno centesimo sexagesimo in die solenni scenophegie. Et congregauit exercitum: et fecit arma copiosa. Et audiuit demetrius verba ista: et contristatus est nimis: et ait. Quid hoc fecimus quod occupauit nos alexander apprehendere amicitiam iudeorum ad munimen sui? Scribam et ego illi verba deprecatoria et dignitates et dona: ut sint mecum in adiutorium. Et scripsit eis in hec verba. Rex demetrius genti iudeorum salutem. Quoniam seruastis ad nos pactum: et mansistis in amicitia nostra et non accessistis ad inimicos nostros: audiuimus et gauisi sumus. Et nunc perseuerate adhuc conseruare ad nos fidem et retribuemus vobis bona pro his que fecistis nobiscum: et remitemus vobis prestationes multas: et dabimus vobis donationes. Et nunc absoluo vos et omnes iudeos a tributu et precia salis indulgeo: et coronas remitto: et tertias semis et dimidiam partem fructus ligni quod est portionis mee relinquimus vobis ex hodierno die et deinceps. ne accipiat a terra iuda et a tribus ciuitatibus que addite sunt illi ex-

samaría et galilea: ex hodierna die et in totus
 tps. **E**t hierusalē sit sancta et libera cum fini/
 bus suis: et decime et tributa ipsius sint. **R**e/
 mitto etiā potestātē arcis que est in hierusa/
 lem: et do eā summo sacerdoti. vt constituat i
 ea viros quoscunq; ipse elegerit qui custodi/
 ant eaz. **E**t omnē aiām iudeorū que captiua
 est a terra iuda in omni regno meo relinquo
 liberam gratis. vt omēs a tributis soluantur
 etiā pecorū suorū. **E**t omnes dies solennes
 et sabbata et neomenie et dies decreti et tres di/
 es ante diem solennē: et tres dies post diez so/
 lennes. sint omēs immunitatis et remissionis
 omnibus iudeis qui sunt in regno meo. **E**t ne/
 mo habebit potestates agere aliqd et mouere
 negocia aduersus aliquē illorū in omni cau/
 sa. **E**t vt ascribant ex iudeis i exercitu regis
 ad triginta milia viroꝝ. **E**t dabunt illis co/
 pie vt oportet omnibus exercitibus regis et ex/
 eis ordinabunt q̄ sunt in munitionibus regis
 magni. **E**t ex his cōstituent sup negocia re/
 gni que agunt ex fide: et p̄ncipes sint ex eis: et
 ambulēt in legib⁹ suis: sic p̄cepit rex in tra iu/
 da. **E**t tres ciuitates que addite sunt iudee ex
 regione samarie: cum iudea reputent vt sint
 sub vno: et non obediant aliene potestati: nisi
 summo sacerdoti ptolomaida et confines eius
 quas dedi donuz sanctis qui sunt in hierusa/
 lem ad necessarios sumptus sanctorū. **E**t ego
 dabo singulis annis quindecim milia siclo/
 rum argenti de rationibus regis q̄ me contin/
 gunt: et omne qd̄ reliquū fuerit qd̄ nō reddi/
 derant q̄ sup negocia erant. annis p̄oribus ex
 hoc dabūt i opa domus. **E**t sup hec quinq;
 milia siclorū argenti q̄ accipiebāt de sanctorū
 ratōe p̄ singulos annos: et hec ad sacerdotes
 p̄tineāt q̄ ministerio fungunt. **E**t q̄cunq; cō/
 fugerint in templū qd̄ est hierosolymis et in
 omnibus finibus eius: obnoxij regi in omi ne/
 gocio dimittant: et vniuersa q̄ sunt eis i regno
 meo. libera habeāt. **E**t ad edificāda vlt̄ restau/
 randa opa sanctorū. sumptus dabūt de rōne
 regis: et ad extruēdos muros in hierlm: et cō/
 muniendos in circūitu. sumpt⁹ dabunt de ra/
 tione regis: et ad cōstruendos muros i iudea.
Et audiuit aut̄ ionathas et p̄p̄s smōes istos
 nō crediderūt eis nec receperūt eos: qz recoz/
 dati sunt malicie magne quaz fecerat in israel
 et tribulauerat eos valde. **E**t cōplacuit eis in
 alexandrū: qz ipse fuerat eis p̄nceps sermonū
 pacis: et ipsi auxiliū ferebāt omnibus diebus.
Et congregauit rex alexander exercitum ma/
 gnum: et admouit castra cōtra demetriū. **E**t
 cōmiserūt plium duo reges: et fugit exercitū
 demetriū: et insecutus est eū alexander: et incu/
 buit sup eos. **E**t inualuit plium nimis donec

occidit sol. et cecidit demetrius in die illa. **E**t
 misit alexander ad ptolomeū regez egypti le/
 gatos fm̄ hec vba dicēs. **Q**uoniā regressus
 sum in regnū meū et sedi in sede patrū meorū
 et obtinui p̄ncipatū: et contriui demetriū: et
 possedi regionē nostrā: et cōmisi pugnā cū eo
 et cōtritus est ipse et castra eius a nob: et sede/
 mus in sede regni eius: et nūc statuam⁹ ad in/
 uicem amicitia et da mihi filiā tuā vxorem: et
 ero gener tuus: et dabo tibi dona: et sp̄i digni/
 tatem. **E**t respōdit rex ptolomeus dicēs. **F**e/
 lix dies in qua reuersus es ad terram patrum
 tuorū: et sedisti in sede regni eorū. **E**t nunc fa/
 ciam tibi qd̄ scripsisti: sed occurre mihi ptolo/
 maida: vt videamus inuicem nos et spondeā
 tibi sicut dixisti. **E**t exiuit ptolomeus de egypto
 ipse et Cleopatra filia eius: et venit ptolo/
 maida anno centesimo sexagesimosecundo.
Et occurrit ei Alexander rex. **E**t dedit ei cle/
 opatram filiam suam: et fecit nuptias ei⁹ ptol/
 lomaida: sicut reges in magna gloria. **E**t scri/
 psit alexander rex ionathe: vt veniret obulaz
 sibi. **E**t abiit cū gloria ptolomaida: et occur/
 rit ibi duobus regibus: et dedit ill⁹ argētū ml/
 tum et aurū et dona: et inuenit gr̄az in cōspe/
 ctu eorū. **E**t couenerūt aduersus eū viri pesti/
 lentes ex israel viri iniq̄ interpellantes aduer/
 sus eū: et nō intendit ad eos rex. **E**t iussit spo/
 liari ionathan vestibus suis: et indui eū pur/
 pura. **E**t ita fecerūt. **E**t collocauit eū rex sede
 re secum: dixitq; p̄ncipib⁹ suis. **E**xite cum eo
 in mediū ciuitatis: et predicate vt nemo ad/
 uersus euz interpellet de villo negocio nec qd̄
 q̄ ei molestus sit de vlla ratōe. **E**t factū est
 vt viderunt qui interpellabant gl̄az eius q̄ p̄/
 dicabāt et opertuz euz purpura: fugerūt om/
 nes et magnificauit eum rex: et scripsit euz in/
 ter p̄mos amicos et posuit euz ducem et parti/
 cipem p̄ncipatus. **E**t reuersus est ionathas
 in hierlm euz pace et leticia. **I**n anno centesimose/
 xagesimo quinto: venit demetrius fili⁹
 demetriū a creta in terram patruz suorum. **E**t
 audiuit alexander rex et cōtristatus est valde
 et reuersus est antiochiā. **E**t constituit deme/
 trius rex appolloniū ducem q̄ p̄erat celestrie
 et congregauit exercitū magnū: et accessit ad
 samniā: et misit ad ionathan summū sacerdo/
 tem dicens. **T**u solus resistis nobis. **E**go aut̄
 factus sum in derisum et in obprobrium. pro/
 pterea qz tu potestātē aduersum nos exerces
 in montibus. **N**unc ergo si cōfidis i virtuti/
 bus tuis descende ad nos in campū: et compa/
 remus illic inuicem: qz mecū est virtus bello/
 rum. **I**nterroga et discite quis sum ego et cete/
 ri qui auxilio sunt mihi qui et dicunt quia nō
 potest stare pes vester ante faciem nostram.

Machabeorum

quia bis in fugam conuersi sunt patres tui in terraz suam. Et nunc quomodo poteris sustinere equitatu et exercitum tantum in campo ubi non est lapis neque saxum neque locus fugiendi. Et audiuit autem ionathas sermones appollonij. motus est animo. Et elegit decem milia virozum: et exiit ab hierusalē: et occurrit ei simon frater eius in adiutorium. Et applicuerunt castra in ioppen. Et exclusit eum a ciuitate. quia custodia appollonij ioppe erat et oppugnauit eam. Et exterriti qui erant in ciuitate aperuerunt ei: et obtinuit Ionathas ioppen. Et audiuit appollonius: et admouit tria milia equitum et exercitum multum. Et abiit azotum tanquam iter faciens: et statim exiit in campum eo quod haberet multitudinem equitum et consideret in eis. Et insecutus est eum ionathas in azotum et commiserunt prelium. Et reliquit appollonius in castris mille equites post eos occulte. Et cognouit ionathas quoniam in illa die sunt post se. et circumierunt castra eius: et eiecerunt iacula in populuz a mane usque ad vesperam. Populus autem stabat sicut preceperat Ionathas et laborauerunt equi eorum. Et eiecit Simon exercitum suum: et commisit contra legionem. Equites enim fatigati erant. Et contriti sunt ab eo et fugerunt. Et qui dispersi sunt per campum fugerunt in azotum: et intrauerunt in bethagon idolum suum ut se ibi liberarent. Et succendit ionathas azotum et ciuitates que erant in circuitu eius: et accepit spolia eorum: et templum dagon et omnes qui fugerunt in illud succendit igni. Et fuerunt qui ceciderunt gladio cum his qui successi sunt. fere octo milia virozum. Et mouit inde Ionathas castra: et applicuit ea ascalonem et exierunt de ciuitate obuiam illi in magna gloria. Et reuersus est Ionathas in hierusalem cum suis habentibus spolia multa. Et factum est ut audiuit alexander rex sermones istos. addidit adhuc glorificare ionatham. Et misit ei fibulam auream. sicut consuetudo est dari cognatis regum. Et dedit ei accharon et omnes fines eius in possessionem.

XI

Et rex egypti congregauit exercitum sicut arenam que est circa oram maris: et naues multas: et querebat obtinere regnum alexandri dolo: et addere illud regno suo. Et exiit in syriam ubi sunt pacificis: et aperiebant ei ciuitates et occurrebant ei. quia mandauerat alexander rex exire ei obuiam. eo quod socer suus esset. Cum autem introret ciuitatem ptolomeus ponebat custodes militum in singulis ciuitatibus. Et ut appropiauit azoto ostenderunt ei templum dagon succensum igni: et azotum et cetera eius demolita et corpora proiecta: et eorum qui celi erant in bello tumulos quos

fecerant secus viam. Et narrauerunt regi quia hec fecit ionathas. ut inuidiam faceret ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi in ioppen cum gloria: et inuicem se salutauerunt: et dormierunt illic. Et abiit ionathas cum rege usque ad fluum qui vocabatur cleutherus. et reuersus est in hierusalem. Rex autem ptolomeus obtinuit dominium ciuitatum usque seleuciam maritimum et cogitabat in alexandriam consilia mala. Et misit legatos ad demetrium dicens. Veni componamus inter nos pactum et dabo tibi filiam meam quam habet Alexander: et regnabis in regno patris tui. Penitet enim me quod dederim illi filiam meam. Quesiuit enim me occidere. Et vituperauit eum: propterea quod concupierat regnum eius. Et abstulit filiam suam et dedit eam demetrio et alienauit se ab alexandro: et manifestate sunt inimicitie eius. Et intrauit ptolomeus antiochia et imposuit duo die demata capiti suo. egypti et asie. Alexander autem rex erat in cilicia illis temporibus: quia rebellabant qui erant in locis illis. Et audiuit alexander: et venit ad eum in bellum. Et produxit ptolomeus rex exercitum: et occurrit ei in manu valida: et fugauit eum. Et fugit alexander in arabiam: ut ibi pregeretur. Rex autem ptolomeus exaltatus est. et abstulit zabdihel arabs caput alexandri: et misit ptolomeo. Et rex ptolomeus mortuus est in die tertia: et qui erant in munitioibus perierunt ab his que erant intra castra. Et regnauit demetrius anno centesimo septuagesimo septimo. In diebus illis congregauit ionathas eos que erant iudea ut expugnet arcem que est in hierusalem et fecerunt contra eam machinas multas. Et abierunt quidam que oderant gentem suam viri iniqui ad regem demetrium: et renunciauerunt ei quod ionathas obsideret arcem. Et ut audiuit iratus est: et statim venit ptolomaida et scripsit ionathae ne obsideret arcem: si occurreret sibi ad colloquium festinatum. Et audiuit autem ionathas iussit obsidere. Et elegit de senioribus israel et de sacerdotibus: et dedit se periculo. Et accepit aurum et argentum et vestem et alia centena multa: et abiit ad regem ptolomaidam et inuenit gratiam in conspectu eius. Et interpellabant aduersus eum quidam iniqui ex gente sua. Et fecit ei rex: sicut fecerat ei qui ante eum fuerant. Et exaltauit eum in conspectu omnium amicorum suorum: et statuit ei principatum sacerdotum: et quecumque alia habuit prius preciosa: et fecit eum principem amicorum. Et postulauit ionathas a rege ut immunem faceret iudeam et tres toparchias. id est samariam et confines eius: et permisit ei talenta trecenta. Et consensit rex et scripsit ionathae epistolas de his omnibus hunc

modū cōtinentes. **R**ex demetrius fratri Jonathe salutē et genti iudeozū. **E**xempluz epistolę quā scripsim⁹ lastheni parenti nostro d vobis misimus ad vos vt sciretis. **R**ex demetrius: lastheni parēti salutē. **G**enti iudeorum amicis nostris et cōseruantibus que iusta sunt apud nos decreuimus bñfacere propter benignitates ipsorū quā erga nos habēt. **S**tatuimus ergo illis omēs fines iudee et tres ciuitates lydam et ramathe que addite sūt iudee ex samaria: et omēs confines earuz sequestrari oibus sacrificantibus in hierosolymis pro his que ab eis p̄sus accipiebat rex per singulos annos: et p̄ fructibus terre et pomozū. **E**t alia que ad nos p̄tinebant decimarū et tributozū: ex hoc tempe remittimus eis: et areas salinarū et coronas que nobis deferebantur omia ipsis concedimus: et nihil horū irritum erit ex hoc et in omne tempus. **N**unc ergo curate facere horū exemplū: et detur ionathe et ponat in monte sancto et in loco celebrē. **E**t videns demetrius rex qd siluit terra in cōspectu suo et nihil ei resistit dimisit totū exercitum suum vnū quēq; in locum suū excepto p̄ egrino exercitu quem traxit ab insul⁹ gentiū. et inimicierāt ei omēs exercitus patruz eius. **T**riphon autē erat qdam partium alexandri p̄sus: et vidit quoniā omis exercitus murmurauit p̄tra demetriū: et iuit ad emalchuel arabem qui nutrebat antiochū filium alexandri et assidebat ei vt traderet eum ipsi vt regnaret in loco patris sui. **E**t enunciauit ei quanta fecit demetrius et inimicicias exercituum eius aduersus illuz. **E**t mansit ibi diebus multis. **E**t misit Ionathas ad demetriū regem vt eijceret eos qui in arce eant in hierlm: et qui in p̄sidijs erāt quia im pugnabant israel. **E**t misit demetrius ad ionathā dicēs. **N**ō hoc tantum faciā tibi et genti tue: sed gloria illustrabo te et gentē tuam cuz fuerit oportunū. **N**ūc ergo recte feceris si miseris in auxilium mihi viros: quia discessit omis exercitus me⁹. **E**t misit ei ionathas tria milia virozū fortiuꝝ antiochiam. **E**t venerūt ad regem: et delectatus est rex in aduentu eorum. **E**t conuenerūt qui erāt de ciuitate: centum vigintimilia virozū et volebant interficere regem. **E**t fugit rex in aulam: et occupauerunt qui erant de ciuitate itinera ciuitatis et ceperūt pugnare. **E**t vocauit rex iudeos in auxiliū: et cōuenerūt omēs simul ad eū. **E**t dispsi sunt omēs p̄ ciuitatem et occiderūt in illa die centum milia hoim. **E**t succēderunt ciuitatē: et ceperunt spolia multa in illa die: et liberauerūt regē. **E**t viderunt qd erāt de ciuitate qd obtinuisent iudei ciuitatem sicut volebāt: et infirmati sūt mente sua: et

clamauerūt ad regē cū p̄cib⁹ dicētes. **P**anob dextras: et cessent iudei oppugnare nos et ciuitatē. **E**t piecerūt arma sua et fecerunt pacem. **E**t glorificati sunt iudei in p̄spectu regis et in p̄spectu oim qd erant in regē eius: et noiati sunt in regē. **E**t egressi sunt in hierlm. habētes spolia multa. **E**t sedit demetri⁹ rex in sede regni sui: et siluit terra in p̄spectu ei⁹. **E**t mētītus ē oia qd dicit: et abalienauit se a ionatha: et nō retribuit ei fm bñficia qd sibi tribuerat: et verabat eū valde. **P**ost hec autē reūsus est triphon et antioch⁹ cū eo puer adolescēs et regit et iposuit sibi diadema. **E**t p̄gregati sunt ad eū oēs exercit⁹ qd dispserat demetrius: et pugauerunt p̄tra euz et fugit et terga dedit. **E**t accepit triphon bestias et obtinuit antiochiā. **E**t scripsit antioch⁹ adolescēs ionathe dicēs. **C**onstituo tibi sacerdotiū: et p̄stituo te sup qtuor ciuitates vt sis de amicis regi. **E**t misit illi vasa aurea in misterium: et dedit ei p̄tatem bibēdi in auro et esse in purpura: et h̄re fibulā auream. **E**t simonē fratrem eius cōstituit ducē a terminis tyri vsq; ad fines egypti. **E**t exiit ionathas et pambulabat trans flumē ciuitates et cōgregatus est ad euz omis exercitus syrie i auxiliū. **E**t venit ascalonē: et occurrerunt ei honorifice de ciuitate. **E**t abiit inde gazam: et cōcluserunt se qd erant gaze: et obsedit eam: et succēdit qd erant in circūitu ciuitat⁹: et predatus est eā. **E**t rogauerūt gazenses ionathā et dedit illis dextrā: et accepit filios eorum obsides: et misit illos i hierlm: et pambulauit regionē vsq; damascū. **E**t audiuit ionathas qd p̄uaricati sunt p̄ncipes demetrii in cades que est in galilea cum exercitu multo volētes eū remouere a negotio regni et occurrit illis: fratrem autē suū simonē reliquit intra puinciam. **E**t applicuit simon ad bethsuram: et expugnat eam diebus multis et cōcluserunt eos. **E**t postulauerunt ab eo dextras accipere: et dedit illis. **E**t eiecit eos inde et cepit ciuitatez et posuit in ea p̄sidium. **E**t ionathas et castra eius applicuerunt ad aquam genesar: et ante lucez vigilauerunt in campo azor. **E**t ecce castra alienigenaruz occurrebant in campo: et tēdebant ei insidias in montibus: ipse autē occurreret ex aduerso. **I**nsidiezo exurrerunt de locis suis: et cōmiserunt preliuz. **E**t fugerunt qd erant ex parte ionathe oēs: et nemo relictus ē ex eis nisi matathias fili⁹ absolomi: et iudas filius calphi princeps militie exercitus. **E**t scidit ionathas vestimēta sua: et posuit terram in capite suo et orauit. **E**t reūsus est ionathas ad eos in plium et cōuertit eos in fugaz: et pugnaverunt. **E**t viderunt qui fugiebāt partis illius: et reuersi sunt ad eum et insequēbant

Machabeorum

cum eo omēs vsq; cades ad castra sua ⁊ puenērūt vsq; illuc. Et ceciderūt de alienigenis in die illa tria milia viroꝝ: et reuersus est ionathas in hierusalem. XII

Et vidit ionathas quia tempus eum iuuat: et elegit viros et misit eos romam statuere ⁊ renouare cū eis amicitiam. Et ad spartiatas et ad alia loca misit epistolas s̄m eandē formaz. Et abierunt romaz ⁊ intrauerunt curiaz: ⁊ dixerunt. Ionathas summus sacerdos et gens iudeoꝝ miserunt nos: vt renouemus amicitiaz ⁊ societatem s̄m p̄stinū. Et dederūt illis epistolas ad ipsos per loca: vt deducerent eos in terrā iudaꝝ cuꝝ pace. Et hoc est exemplꝝ epistolarꝝ quas scripsit ionathas spartiat̄s. Ionathas summus sacerdos: ⁊ seniores gentis: ⁊ sacerdotes ⁊ reliquus populus iudeoꝝ: spartiat̄ fratribus salutē. Jam p̄dez misse erāt epistole ad onīā summū sacerdotē a dario q̄ regnabat apud vos: quoniā estis fratres nostri: sicut scriptꝝ continet quod subiectū est. Et suscepit onias virum q̄ missus fuerat cuꝝ honore: ⁊ accepit epistolas in q̄bus significabat̄ d̄ societate ⁊ de amicitia. Nos enim cum nullo hoꝝ indigeremus habentes solatio sanctolibros q̄ sunt in manibus nostris: maluimus mittere ad vos renouare fratritates ⁊ amicitiam: ne forte alieni efficiamur a vobis. **M**ulta enim tempa transierunt ex quo misistis ad nos. Nos q̄ in omni tēpe sine intermissione i diebus solennibus et ceteris q̄b̄ oportet. memores sumus vestri in sacrificijs que offerimus et in obfuationibus sicut phas est et decet meminisse fratruꝝ. **R**etamur itaq; de gloria v̄ra. Nos autē circūdedērūt multe tribulationes et m̄tra p̄lia: et impugnauerūt nos reges qui sunt in circūitu nostro. **N**olumꝝ ergo vobis molesti esse neq; ceteris socijs et amicis n̄ris i his p̄lijs. **H**abuimus enim de celo auxilium et liberati sumꝝ nos: ⁊ humiliati sunt iimici n̄ri. **E**legimus itaq; nemeniū antiochi filiū et āti-patrem iasonis filium: et misimus ad romanos renouare cū eis amicitiam et societatem pristinaꝝ. **M**andauimꝝ itaq; eis vt veniant etiā ad vos: ⁊ salutēt vos: ⁊ reddāt vob epistolas nostras de innouatione fraternitatis nostre. **E**t nunc b̄nfacietis respōdentes nob̄ ad hec. **E**t b̄ rescriptū est eplaruꝝ q̄d misit onias. **R**ex spartiataruꝝ onias: ionathe sacerdoti magno salutē. **I**nuentꝝ est in scriptura de spartiat̄s ⁊ iudeis: qm̄ sunt fratres: ⁊ qz sunt de genere abraam. **E**t nūc ex quo hec cognouimus b̄nfacitis scribentes nobis de pace vestra. **S**ed ⁊ nos rescripsimus vobis. **D**ecora nostra ⁊ possessiones n̄re vestresunt: et vestre

nostre. **M**andauimꝝ itaq; hec nūcari vob. **E**t audiuit ionathas qm̄ regressi sūt p̄ncipes demetriꝝ cū exercitu multo supra q̄ p̄us puḡ re aduersus euz. ⁊ exiit ab hierlm̄: ⁊ occurrit eis in amathite regione. **N**on enim dederat eis spatiū vt ingrederent̄ regionem eius. **E**t misit speculatores in castra eozꝝ: ⁊ reuersi renūciauerunt qz constituerūt supuenire illic nocte. **C**ū occidisset autē sol precepit Ionathas suis vigilare: ⁊ esse in armis paratos ad puḡnā tota nocte. **E**t posuit custodes p̄ circūitū castrorum. **E**t audierunt aduersariꝝ qz paratus est Ionathas cum suis in bello et timuerunt ⁊ formidauerūt in corde suo: ⁊ accenderunt focos in castris suis. **I**onathas autē ⁊ q̄ cuꝝ eo erāt nō cognouerunt vsq; mane. **U**t debāt autē luminaria ardētia: ⁊ secutꝝ est eos ionathas ⁊ nō comprehendit eos. **T**ransierunt enim flumen eleutheruz. **E**t diuertit ionathas ad arabes q̄ vocabant̄ zabudei: ⁊ percussit eos ⁊ accepit spolia eozꝝ. **E**t iunxit: ⁊ venit Damascū: ⁊ pambulabat omnē regionem illam. **S**imon autē exiit: ⁊ venit vsq; ascaloneꝝ ⁊ ad p̄xima p̄sida: ⁊ decliauit i iopen: ⁊ occupauit eaz. **A**udiuit enim qz vellent presidium tradere partibus demetriꝝ: et posuit ibi custodes vt custodirent eaz. **E**t reuersus est ionathas ⁊ conuocauit seniores populi: ⁊ cogitauit cū eis edificare presidia in iudea: ⁊ edificare muros in hierlm̄ ⁊ exaltare altitudine magna inter mediū arcis et ciuitatis: vt seperaret eam a ciuitate vt esset ipsa singularit̄ et neq; emāt neq; vendant. **E**t conuenerunt vt edificarent ciuitatem: et cecidit murus qui erat sup̄ torrentem. ab oriū solis: ⁊ reparauit eum qui vocatur caphetheta. **E**t simō edificauit adiada in sephela: ⁊ muniuit eam: ⁊ imposuit portas et seras. **E**t cum cogitasset triphon regnare asie: et assumere diadema et extendere manū in antiochum regem: timens ne forte nō permitteret eum ionathas: sed pugnaret aduersus eum: querebat comprehendere eum et occidere. **E**t exurgens abiit in bethsan: et exiit ionathas obuiam cū quadraginta milibus viroꝝ electoꝝ in preliū: ⁊ venit bethsan. **E**t vidit triphon qz venit ionathas cum exercitu multo: vt extenderet in eū manus: ⁊ timuit. **E**t excepit eum cum honore: et cōmendauiit eum omnibus amicis suis: ⁊ dedit ei munera. **E**t precepit exercitibus suis vt obedirent ei sicut sibi. **E**t dixit Ionathe. **U**t quid veraxti vniuersum populꝝ: cum bellum nobis non sit. **E**t nunc remitte eos in domos suas. **E**lige autē tibi viros paucos qui tecum sint: et veni mecum p̄tolomaidam: et tradaz eā tibi: et reliqua presidia et exercitiꝝ: ⁊ vniū

los ppositos negocij: et cōuersus abibo. Propterea enim ueni. Et credidit ei: et fecit sicut dixit et dimisit exercitū: et abierūt in terrā iuda. Retinuit autē secū tria milia uirorum: ex quibus remisit in galileā duo milia: mille autē uenerunt cū eo. Et autē intrauit ptolomaidā ionathas. clausurunt portas ciuitatis ptolomēses: et cōphenderūt eum: et oēs q̄ cū eo intrauerūt: gladio interfecerūt. Et misit Triphō exercitum et eq̄tes in galileā et in campū magnum: ut pderent oēs socios ionathe. Et illi cū cognouissent. qz cōphensus est ionathas et perijt et oēs q̄ cū eo. erāt: hortati sunt semetipsos: et exierunt parati in plūz. Et uidentes hi q̄ insecuti fuerāt: qz p̄ anima res est illis: reuēsi sunt: illi autē uenerunt oēs cū pace in terram iuda. Et planxerunt ionathan et eos q̄ cū ipso erāt valde. Et luxit israel luctu magno. Et q̄sierunt oēs gentes que erant in circūitu eoz pterere eos. Dixerunt enim. Nō hnt p̄ncipē et adiuuante: nūc q̄ expugnem⁹ illos: et tollam⁹ de hoibus memoriā eozū. XIII

Audiuit simon qz congregauit Triphon exercitū copiosum. ut ueniret in terrā iuda: et atteret eā: uidēs qz i tremore plus est et in timore. ascendit hierlm et cōgregauit plm et adhortans dixit. Vos scitis quanta ego et fratres mei et dom⁹ patri mei fecimus p legibus et p̄ sanctis plia: et angustias quales uidimus. horū grā plerunt fr̄es mei oēs ppter isrl: et relictus sum ego solus. Et nunc nō mihi cōtingat parcere anime mee in omī tpe tribulatōnis. Non em̄ melior sum fratribus meis. Vindicabo itaqz gentes meā et sancta. natos qz nros et uxores qz congregate sunt vniūse gētes cōterere nos inimicicie grā. Et accensus est spūs populi simul ut audiuit simones istos: et respōderit voce maḡ dicētes. Tu es dux nr̄ loco iude et ionathe fratris tui. Pugna plū nr̄m: et omia q̄cū qz dixeris nobis faciemus. Et p̄gregans oēs viros bellatores accelerauit cōsummāre vniuersos muros hierlm: et muniuit eā in gyro. Et misit ionathan filiū absolomi: et cū eo exercitum nouū in ioppen: et eiecit his q̄ erant in arce remāsit illic ipse. Et mouit triphō a ptolomaida cum exercitu multo ut ueniret in terram iuda: et ionathas euz eo in custodia. Simon autē applicuit in addus cōtra faciem capi. Et ut cognouit triphon qz surrexit simon loco fratris sui ionathe: et qz cōmissurus esset cū eo plium: misit ad eū legatos dicēs. Pro argēto qd̄ debebat frā tuus ionathas i ratione regis ppter negocia q̄ habuit: detinuimus eum. Et nūc mitte argētū talēta centū et duos filios eius obides: ut non dimissus fugiat a

nobis et mitemus eū. Et cognouit simon qz cum dolo loqueret secū. Iussit tñ dari argētum et pueros: ne inimiciciā magnam sumeret ad populum israel dicentem. quia non misit ei argētū et pueros. p̄pterea perijt. Et misit pueros et centum talenta. Et mentitus est et nō dimisit ionathan. Et post hec uenit triphon in tra regionem: ut cōtereret eam: et gyrauerūt p̄ viā que ducit ador. Et simon et castra eius ambulabāt in omnē locū quocunqz ibant. Qui autē in arce erant miserūt ad triphonem legatos ut festinaret uenire p̄ desertus: et mitteret illis alimonias. Et parauit triphon omnē equitatum: ut ueniret illa nocte. Erat eniz nix multa valde: et non uenit in galadithim. Et cū appropinquasset baschamā occidit ionathan et filios eius illic. Et cōuertit triphon: et abiit in terraz suam. Et misit simon et accepit ossa ionathe fratris sui: et sepeliuit ea i modin ciuitate patrū eius. Et planxerūt eū omnis israel planctu magno: et luxerunt eū dies multos. Et edificauit simon sup̄ sepulchrū patris sui et fratrū suorū edificiuz altū visu: lapide polito retro et ante: et statuit septē pyramidas vnā cōtra vnā: patri et matri: et quattuor fratribus. Et his circūposuit colūnas magnas: sup̄ colūnas arma. ad memoriā eternaz: et iuxta arma naues sculptas. q̄ uiderent ab homibus nauigantibus mare. Hoc est sepulchrum qd̄ fecit in modin vsqz in hunc diē. Triphon autē euz iter faceret cum antiocho rege adolescente dolo occidit euz et regnauit i loco eius. Et imposuit sibi diadema asie: et fecit plagā magnā in terra. Et edificauit simon presidia iudee: muniens ea turribus excelis et muris magnis: et pozis et feris et posuit alimenta in munitionibus. Et elegit simon viros: et misit ad demetriū regē ut faceret remissionem regioni: qz actus omēs triphonis p̄ direptionē fuerant gesti. Et Demetrius rex ad vba ista respōdit ei: et scripsit epistolam talez. Rex demetrius: simoni summo sacerdoti et amico regum et senioribus et gēti iudeorum salutem. Coronam aureā et habenquā misisti suscepim⁹: et parati sum⁹ facē vobiscū pacē magnam: et scribere p̄positū regis remittere vob̄ q̄ inclusim⁹. Quēcūqz em̄ constituimus vob̄ cōstant. Punitiōes q̄s edificastis vob̄ sint. Remittim⁹ q̄s ignorātiā et peccata vsqz in hodiernū diē: et coronā quaz debebatis. Et si qd̄ aliud erat tributarium in hierusalem iam non sit tributariuz. Et si quis ex vobis apti sunt p̄scribi inē nostros: cōscribant: et sit inter nos pax. Anno centesimo septuagesimo ablatū est iuguz gentium ab isrl. Et cepit populus israel scribere in tabulis et

Machabeorum

gestis publicis. anno primo sub simone sumo sacerdote magno duce et pncipe iudeorū. In diebus illis applicuit simon ad gazan: et circumdedit eā castris: et fecit machinas: et applicuit ad ciuitatē: et percussit turrem vnā: et cōprehendit eā. Et q̄ eruperāt erāt intra machinaz et ciuitatē. Et fact⁹ est mor⁹ magn⁹ in ciuitate. Et ascēderunt q̄ erant in ciuitate cuz vxoribus et filijs supra murū scissis tunicis suis: et clamauerūt voce magna postulātes a simone dextras sibi dari: et dixerūt. **Nō nob reddas s̄m malicias n̄ras: s̄ s̄m misericordias tuas: et seruiem⁹ tibi.** Et flexus simon nō debellauit eos: eiecit tñ eos de ciuitate: et emundauit edes in qb⁹ fuerant simulacra: et tunc intrauit i eā cū hymnis benedicēs dñm. Et eiecit ab ea omī imundicia collocauit in ea viros q̄ legē facerēt: et muniuit eā: et fecit sibi habitationē. Qui autē erāt in arce hierl̄m phibebatur egredi et ingredi regionē: et emere ac vendere et esurierunt valde. et mlti ex eis fame perierūt. Et clamauerūt ad simonem vt dextras acciperēt: et dedit ill. Et eiecit eos inde et mūdauit arcē a cōtaminatiōibus. Et intrauerūt i eā t̄tia et vicesima die sc̄di mēf̄ āno cētesimo septuagesimo p̄mo cū laude et ramis palmarū et cytharā et cymarā et cymbal et nablīs et himnis et canticis: qz cōtrit⁹ est inimic⁹ magn⁹ ex isrl̄. Et constituit vt omnibus annis agerent dies hi cū leticia. Et muniuit mōrē tēpli. q̄ erat secus arcem: et habitauit ibi ip̄e et q̄ cū eo erāt. Et vidit simon iohannē filium suū q̄ fort⁹ p̄lly vir esset: et posuit euz ducē virtūū vniuersarum: et habitauit in gazaris. XIII

Anno centesimo septuagesimo secundo cōgregauit rex demetri⁹ exercituz suū: et abiit i mediā ad p̄trahēda sibi auxilia. vt expugret triphonē. Et audiuit arfaces rex p̄lidis et medie qz intrauit demetri⁹ us cōfines suos: et misit vnum de p̄ncipibus suis vt cōprehenderet eū viuuz: et adduceret eū ad se. Et abiit et percussit castra demetri⁹: et cōprehendit eū: et duxit eū ad arfacē: et posuit eū in custodia. Et siluit oīs t̄ra iuda oīb⁹ diebus simonis et q̄siuit bona gēt̄ sue: et placuit ill ptās ei⁹: et gl̄a eius oīb⁹ diebus. Et cum oī gl̄a sua accepit ioppen i portū et fecit introitum in insul maris. Et dilatauit fines gentis sue: et obtinuit regionē. Et cōgregauit captiuitatem multā: et dñatus est gazare: et bethsare et arci: et abstulit immundicias ex ea: et nō erat q̄ resisteret ei. Et vnusq̄sqz colebat terrā suā cū pace: et terra iuda dabat fructus suos et lig cāporū fructū suū. Seniores i plateis sedebant oēs: et de bonis t̄re tractabāt: et iuuenes induebāt se gl̄am et stolas belii. Et ciuita-

tibus tribuebat alimonias: et cōstituēbat eas vt essent vasa munitōnis quoad usqz nomiatum est nomen gl̄e eius vsqz ad extremū terre. Fecit pacē sup terrā: et letatus est israhel leticia magna. Et sedit vnusq̄sqz sub vite sua et sub ficulnea sua et nō erat q̄ eos terreret. Defecē impugnās eos sup terrā: reges contriti sunt i diebus illis. Et cōfirmauit oēs hūiles populi sui: et legem exq̄siuit: et abstulit omnē iniquū et malum. Sancta gl̄orificauit: et multiplicauit vasa sanctorū. Et audituz est rome: qz defunctus esset ionathas et vsqz in spartiatas et contristati sunt valde. Et audierunt autē qz simon frat̄ ei⁹ fact⁹ esset summ⁹ sacerdos loco eius: et ipse obtineret omnē regionē et ciuitates in ea: scripserūt ad eum tabul̄ ereis vt renouarēt amicitias et societate quam fecerāt cū iuda et cū ionatha fratribus eius. Et lecte sunt in cōspectu ecclē in hierl̄m. Et h̄ exempluz eplarum quas spartiate miserūt. Spartiano rū p̄ncipes et ciuitates: simoni sacerdoti magno et seniorib⁹ et sacerdotibus et reliqz p̄plo iudeorū fratribus salutē. Legati q̄ missi sunt ad p̄lm n̄m nunciauerūt nobis de v̄ra gl̄a et honore et leticia: et gauisi sumus i introitu eorum. Et scripsim⁹ q̄ ab eis erant dicta i cōciliis populi sic. Numenī antiochi: et antipater iasonis filii legati iudeorum venerūt ad nos renouātes nobiscū amicitia p̄stinā. Et placuit p̄plo excipere viros gl̄ose: et ponere exemplum sermonū eorū in segregatis populi libris: vt sit ad memoriā poplo spartiatay. Exempluz autē horū scripsimus simōi magno sacerdoti. Post hoc autē misit simon numeniū romā habentem clypeū aureum magnū pondo minarum mille. ad statuēda cuz eis societate. Cū autē audisset populus roman⁹ simones istos dixerūt. Quā gratiarū actōem reddemus simoni et filijs eius? Restituit em̄ ipse fratres suos et expugnauit inimicos isrl̄ ab eis. Et statuerunt ei libertatez: et descripserunt in tabul̄ ereis et posuerūt in titulis in monte syon. Et h̄ ē exemplū sc̄pture. Octauadecia die mēf̄ elul anno centesimo septuagesimo secundo. anno tertio sub simone sacerdote magno in assaramel in cōuentu magno sacerdotū et populū et p̄ncipū et gentis et seniorū regionis. nota facta sunt hec: qm̄ frequē facta sunt p̄lia i regione n̄ra. Simon autē matathie filii⁹ ex filijs tarib et fratres eius dederūt se periculo: et restiterunt aduersarijs gentis sue vt starēt sancta ip̄orum et lex: et gl̄a magna gl̄orificauerūt gentē suā. Et cōgregauit ionathas gentem suā: et factus est illis sacerdos magnus: et appositus est ad populum suum. Et voluerūt inimici eorū calcare sancta: et auertere regio-

nem ipsoꝝ: et extēdere manꝰ i sancta sanctorꝝ
Tunc restitit simon: et pugnavit pro gēte sua
 et erogavit pecunias multas: et armavit viros
 virtutis gentis sue: et dedit illis stipendia. Et
 munivit civitates iudee et bethsurā q̄ erat in fi-
 nibus iudee vbi erāt arma hostiū antea: et po-
 suit illic p̄sidiū viros iudeos. Et iopen muni-
 vit q̄ erat ad mare: et gazaram q̄ est in finibus
 azoti: in q̄ hostes antea habitabāt: et colloca-
 vit illic iudeos: et q̄cunq; apta erant ad corre-
 ptionē eorū posuit in eis. Et vidit plus actū
 simonis et glām quam cogitabat facere genti
 sue: et posuerūt euz ducē suū et p̄ncipem sacer-
 dotū eo q̄ ipse fecerit hec oia: et iusticiā et fidē
 quā p̄seruavit gēti sue: et exq̄sivit oī mō exal-
 tare p̄lm suuz. Et in diebꝰ eiꝰ p̄speratū est in
 manibꝰ eiꝰ vt tollerent gētes de regione ipsoꝝ
 et q̄ in ciuitate dauid erāt i hierlm in arce de q̄
 p̄cedebant et cōtaminabāt omia q̄ in circūitu
 sanctorū sunt: et inferebāt plagā magnā casti-
 tati. Et collocavit in ea viros iudeos ad tuta-
 mentum regionis et ciuitatis: et exaltauit mu-
 ros i hierlm. Et rex demetrius statuit illi sum-
 mum sacerdotiū. Scdm̄ hec fecit eum amicū
 suuz: et gloriificauit eum glā magna. Audiuit
 em̄ q̄ appellati sunt iudei a romanis amici et
 socij et fratres: et q̄ susceperunt legatos simo-
 nis gloriose: et quia iudei et sacerdotes eoruz
 cōsenserunt eum esse ducē suū et summū sa-
 cerdotē i eternū donec surgat p̄pheta fidelis
 et vt sit sup eos dux: et vt cura esset illi p̄ san-
 ctis: et vt constitueret p̄positos sup opa eoz
 et sup regionem: et sup arma et super p̄sidia et
 cura sit illi de sanctis: et vt audiat ab omnibꝰ
 et scribant in noīe eius omnes conscriptiōes
 in regione: et vt operiat purpura et auro. et ne
 liceat vlli ex populo et ex sacerdotibus irritū
 facere aliquid horum: et contradicere his q̄
 ab eo dicunt: aut conuocare conuentum i re-
 gione sine ipso: et vestiri purpura et vti fibula
 aurea. Qui aut fecerit extra hec. aut irritum
 fecerit aliquid horuz: reus erit. Et complacu-
 it omni populo statuere simonē: et facere fm̄
 vba ista. Et suscepit simō et placuit ei vt sum-
 mo sacerdotio fūgeret: et esset dux et p̄nceps
 gentis iudeorum et sacerdotuz: et p̄esset om-
 nibus. Et scripturā istam dixerunt ponere in
 tabulis ereis: et ponere eas i p̄bulo sanctorꝝ
 in loco celebri. Exēplū aut earū ponere i era-
 rio: vt habeat simon et filij eiꝰ. XV

Etmisit rex antiochus filius Demet-
 trij epistolas ab insulis maris simoni
 sacerdoti et p̄ncipi gentis iudeoruz et
 vniūse gēti: et erāt p̄tinētes hūc modū. Rex
 antiochus. simoni sacerdoti magno et gēti iu-
 deorum salutem. Quoniā q̄dem pestilentes

obtinuerūt regnuz patrum nostrorum: volo
 autē vendicare regnuz et restituere illud sicut
 erat antea: et electā feci multitudinē exercitꝰ:
 et feci naues bellicas. Volo autē p̄cedere p̄ re-
 gionez vt vlciscar in eos qui corruperunt re-
 gionē nostrā: et q̄ desolauerūt ciuitates mul-
 tas in regno meo. Nunc ergo statuo tibi oēs
 oblationes quas remisit tibi ante omnes
 reges: et quecunq; alia dona remisit tibi:
 et p̄mitto tibi facere p̄cussuram p̄prij numis-
 matis in regione tua. Hierlm̄ autem sanctam
 esse et liberam: et omia arma que fabricata sūt
 et p̄sidia que construxisti que tenes. mane-
 ant tibi. Et omne debitum regis et que futu-
 ra sunt regi ex hoc et in totum tempꝰ remittū
 tibi. Cum autē obtinuerimus regnū nostrū.
 gloriificabimꝰ te et gentē tuā: et templū gloria
 magna. ita vt manifestet gloria vestra in vni-
 uersa terra. Anno centesimo septuagesimo q̄r-
 to: exiit antiochus in terrā patrum suorum et
 conuenerunt ad eum omnes exercitus: ita vt
 pauci relictī essent cū triphone. Et insecutus
 est eū antiochus rex: et venit dozam fugiens
 p̄ maritimā. Sciebat em̄ q̄ congregata sunt
 mala in eū: et reliquit eum exercitus. Et apli-
 cuit antiochus super dozam cū cētū viginti
 milibus viroꝝ belligerorum et octo milibus
 equitum. Et circūiuit ciuitatē: et naues
 a mari accesserunt: et vexabant ciuitatez a ter-
 ra et mari: et neminem sinebant ingredi vel e-
 gredi. Venit aut numenius et q̄ cū eo fuerant
 ab vrbe roma habētes eplās regibꝰ et regio-
 nibus scriptas: in q̄bus cōtinebant hec. Lu-
 cius cōsul romanoꝝ. ptolomeo regi salutem.
 Legati iudeorū venerūt ad nos amici nr̄i re-
 nouātes p̄stinā amicitia et societate. missi a si-
 mone p̄ncipe sacerdotū et p̄lo iudeorū. Attu-
 lerūt aut et clypeū aureum minaz mille. Pla-
 cuit itaq; nob scribē regibꝰ et regioibꝰ vt nō i-
 ferant ill' mala: neq; ipugnēt eos et ciuitates
 eorū et regiones eoz: et vt nō ferant auxiliuz
 pugnantibus aduersus eos. Vt sum autē est
 nob accipe ab eis clypeum. Si q̄ ḡ pestilētes
 fugerint de regione ipsoꝝ ad vos: tradite eos
 simoni p̄ncipi sacerdotū vt vidicet in eos fm̄
 legē suā. Hec eadem scripta sunt demetrio re-
 gi et attalo et arabe et arfaci: et in oēs regiones
 et samsame et spar tanis et delo et mido et sitio-
 ne et carie et samuz et pamp hylā et lytiā et ali-
 carnasum et rhodum et faselida et choo et si-
 den et arado et gozty nā et gnydum et cypuz
 et cyrenen. Exēplū autē eoruz scripserunt si-
 moni p̄ncipi sacerdotum et populo iudeoruz.
 Antiochus aut rex applicuit castra in dozam
 secundo admouens ei ip̄ manus et machinas
 faciens et cōclusit triphonem ne procederet

Rachabeorum

Et misit ad eū simon duo milia viroꝝ electoꝝ
rum in auxiliū: et argentū et aurū et vasa copi
osa: et noluit ea accipere sed rupit omnia q̄ pact⁹
est cum eo antea: et alienauit se ab eo. Et mi
sit ad eū athenobium vnuz de amicis suis vt
tractaret cū ipso dicēs. Vos tenetis iopen et
gazaram et arcem q̄ est in hierlīm ciuitates re
gni mei: fines earū desolastis et fecistis plagā
magnā in terra: et dominati estis per loca ml̄
ta in regno meo. Nunc q̄ tradite ciuitates q̄s
occupastis et tributa locozum i quibus domi
nati estis extra fines iudee. Sin autem: date
p̄ illis quingenta talenta argenti: et exterminij
quod exterminastis: et tributorum ciuitatuz.
alia talenta quingenta. Sin autē: veniem⁹ et ex
pugnabimus vos. Et venit athenobius ami
cus regi in hierlīm et vidit glām simonis et cla
ritatem in auro et argento: et apparatus copio
sum et obstupuit: et retulit ei v̄ba regis. Et re
spondit ei simon: et dixit ei. Neq; alienā terrā
sumpsimus. neq; alienā detinem⁹: sed heredi
tatem patrū nostrorū q̄ iniuste ab inimicis no
stris aliquo tpe possessa est. Nos v̄o tempus
habentes vendicam⁹ hereditatē patrū n̄roz
Nam de iope et gazara. q̄ expostulas: ipsi fa
ciebāt in p̄lo plagā magnā: et in regione n̄ra.
horum damus talenta centum. Et non r̄ndit
ei athenobius v̄bum. Reūsus autē cuz ira ad
regem renūciavit ei v̄ba ista. et glām simonis
et vniūsa q̄ vidit: et iratus est rex ira magna.
Triphon autē fugit nauī i orthosaida. Et cō
stituit rex cendebeum ducē maritimū et exer
citum peditū et equitū dedit illi. Et mādauit
illi mouere castra p̄tra faciē iudee et mādauit
ei edificare cedronem: et obstruere portas ci
uitatis: et debellare p̄lm. Rex autē p̄c̄q̄bat tri
phonem. Et puenit cendebeus tamniā: et ce
pit irritare plebem et cōculcare iudeā et capti
uare p̄lm et interficere: et edificare cedronem
Et collocavit illic equites et exercitū vt egres
si pambularent viā iudee sic cōstituit ei rex.

Ascendit iohannes de ga/ XVI
zaris et nunciavit simoni patri suo q̄
fecit cendebeus in p̄lo ipoz. Et vo
cauit simon duos filios suos seniores iudam
et iohānē: et ait illi. Ego et fratres mei et dom⁹
patris mei expugnauimus hostes isrl̄ ab ado
lescētia vsq; in hunc diem: et prosperatū est
in manibus nostris liberare israhel aliquotiēs
Nunc autē senui. sed estote loco meo et fratris
mei: et egressi pugnate p̄ gente n̄ra. Auxiliuz
v̄o de celo vobiscū sit. Et elegit de regiōe vi
ginti milia viroꝝ belligatorū et eq̄tes et p̄
fecti sunt ad cendebeū et dormierūt in modin.
Et surrexerūt mane et abierunt in campum.
Et ecce exercitus copiosus in obuiā illis. pe

ditum et eq̄tū. et fluuius torens erat int̄ mei
diuz ipoz. Et adinouit castra p̄tra faciē eoz
ipse et p̄lus eius: et vidit populū trepidantē
ad transfretandū torentē et transfretauit p̄
mus. Et viderunt eū viri: et transierunt post
eum. Et diuisit p̄lm et eq̄tes in medio peditū
Erat autē equitatus adūsarioꝝ copiosus ni
mis. Et exclamauerunt sacris tubis: et in fu
gam conuersus est cendebeus et castra eius et
cecidit ex eis multi vulnerati: residui au
tem in munitionez fugerunt. Tunc vulnera
tus est iudas frater iohānis. Iohannes autē
insecutus est eos donec venit cedronē quam
edificauit: et fugerūt: vsq; ad turres q̄ erant in
agris azoti: et succendit eas igni. Et cecidit
ex illis duo milia viroꝝ: et reūsus est i iudeā
in pace. Et ptolomeus filius abobi cōstitut⁹
erat dux in campo hiericho et habebat argen
tum et aurū multū. Erat em̄ gener summi sa
cerdotis. Et exaltatū est cor eius. et volebat
obtinere regiōnē: et cogitabat dolum adūsuz
simonē et filios eius vt tolleret eos. Simō au
tem pambulans ciuitates q̄ erāt in regiōe iu
dee: et sollicitudinē gerēs earum descendit in
hiericho: ipse et matathias filius ei⁹ et iudas
āno cētesimo septuagesimo septio. mēse v̄nde
cimo. hic est mensis sabath. Et suscepit eos
filius abobi in munitiū culam q̄ vocat doch.
cum dolo quā edificauit: et fecit eis cōuiuiz
magnū: et abscondit illic viros. Et cuz incebu
atus esset simō et filij eius surrexit ptolomeus
cum suis: et sumpserunt arma sua: et intraue
runt in conuiuium: et occiderūt eum et duos
filios eius: et quosdam pueros eius. Et fecit
deceptionē magnā in israhel: et reddidit mala
pro bonis. Et scripsit hec ptolomeus: et mi
sit regi vt mitteret ei exercitū in auxiliuum: et
traderet ei regiōnem et ciuitates eoz et tribu
ta. Et misit alios in gazaram tollere iohannē
et tribunis misit eplas vt venirent ad se: et da
ret eis argentū et aurū et dona. Et alios misit
occupare hierlīm et montē templi. Et precur
rens q̄daz nunciavit iohanni in gazara quia
perijt pater eius et fratres eius. et quia misit
te quoq; interfici. Et audiuit autē vehemen
ter expauit: et comprehendit viros qui vene
rant p̄dere eum: et occidit eos. Cogit enim
q̄ querebant p̄dere eū. Et cetera simonuz io
hannis et belloꝝ eius et bonarū virtutū qui
bus fortiter gessit: et edificij muroꝝ quos ex
truxit et rerum gestaruz eius: ecce hec scripta
sunt in libro dierū sacerdotij eius: ex q̄ factus
est p̄nceps sacerdotum post patrem suum.

Explicit liber primus
Rachabeorum.